

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Katedra studií občanské společnosti

Bc. Jan Havlíček

Krajské asociace organizací občanské společnosti jako model spolupráce
mezi občanským sektorem a veřejnou správou

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Hana Pauerová

Praha 2013

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně a s použitím pramenů a literatury řádně citovaných a uvedených v seznamu literatury. Práci jsem nevyužil k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím s tím, že tato diplomová práce může být zveřejněna v elektronické knihovně FHS UK a může být využita i jako studijní text.

V Praze dne 28. 6. 2013

Bc. Jan Havlíček

Chtěl bych poděkovat především zástupcům Asociace NNO JMK i dalším aktérům mého výzkumu za vřelou spolupráci. Dík patří také vedoucí této práce paní doktorce Haně Pauerové, za to, že mi v počátcích příprav na tuto práci dobře radila a doufám, že toho, že je zde uvedená jako vedoucí nebude moc litovat. Také ostatním pedagogům z Katedry SOS FHS UK vděčím za mnohé, zvláštní dík patří paní docentce Marii Dohnalové a doktorce Tereze Pospíšilové.

V neposlední řadě děkuji své rodině a nejbližším přátelům za ochotnou pomoc a podporu, vždy když jsem to potřeboval.*

Obsah:

1. Úvod.....	1
2. Teoretická část.....	2
2.1 Občanský sektor a organizace občanské společnosti v České republice.....	2
2.1.1 Vymezení termínu občanský sektor	2
2.1.2 Organizace občanské společnosti.....	4
2.1.2.1 Strukturálně-operacionální definice organizací občanské společnosti.....	5
2.1.2.2 Funkce organizací občanské společnosti.....	6
2.1.2.3 Typologie organizací občanské společnosti v ČR.....	6
2.2 Stát a veřejná správa.....	7
2.2.1 Stát.....	7
2.2.2 Veřejná správa.....	9
2.2.3 Samospráva	10
2.2.4 Krajská samospráva v ČR	10
2.2.4.1 Reforma veřejné správy v ČR.....	10
2.2.4.2 Základní charakteristika krajské samosprávy v ČR.....	11
2.2.5 Regiony soudržnosti.....	13
2.3 Spolupráce mezi Státem a OOS v ČR.....	14
2.3.1 Modely vtažení státu a OOS	14
2.3.2 Rada vlády pro nestátní neziskové organizace.....	16
2.3.3 Princip partnerství z pohledu spolupráce veřejné správy a OOS.....	17
2.3.3.2 Vývoj uplatňování principu partnerství v ČR	18
2.3.3.3 Analýzy uplatňování principu partnerství	20
2.4 Zastřešující organizace OOS v ČR.....	24
2.4.1 Rozdíly mezi zastřešujícími subjekty.....	24
2.4.2 Definice formální zastřešující organizace OOS	26
2.4.3 Činnosti, cíle a funkce zastřešujících organizací OOS	26

2.4.4 Úskalí zastřešujících organizací	33
2.4.5 Výzkumy zastřešujících organizací na našem území	38
2.4.6 Počátky zastřešujících aktivit na území ČR	41
2.4.7 Asociace nestátních neziskových organizací v České republice	43
2.4.7.1 Období před vznikem ANNO ČR	43
2.4.7.2 Současná podoba Asociace NNO v ČR a popis hlavních činnosti asociace	44
3. Empirická část	46
3.1 Výzkumná otázka, použitá metodologie a výzkumný vzorek	46
3.1.1 Výzkumná otázka a související podotázky	46
3.1.2 Použitá metodologie	47
3.2.2 Podrobný popis studie a výzkumný vzorek	47
3.2 Krajské asociace OOS	48
3.2.1 Souhrn krajských asociací v ČR	48
3.2.2 Vyhodnocení rešerše	61
3.3 Asociace nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje	63
3.3.1 Představení asociace	63
3.3.2 Fungování a vnitřní struktura asociace	64
3.3.2.1 Orgány ANNO JMK	64
3.3.2.2 Členství a popis členské základny	66
3.3.3 Vývoj asociace a důležité milníky v její historii	68
3.4 Zhodnocení empirické části	72
4. Závěr	74
5. Seznam použité literatury a zdrojů	76

Abstrakt:

Cílem této práce je za použití kvalitativních výzkumných metod nahlédnout do fungování regionálních zastřešujících asociací organizací občanské společnosti (OOS) jako modelu spolupráce občanského sektoru a veřejné správy. Na pozadí případové studie konkrétní krajské asociace OOS práce zkoumá, nakolik se mohou činnosti této asociace podílet na standardizaci spolupráce s veřejnou správou. Teoretickým východiskem výzkumu je definování státu a občanského sektoru jako regulátorů života demokratické společnosti. Především se pak zaměří na oblasti, které zásadně ovlivňují zkoumané téma, tedy na oblast krajské samosprávy a na zastřešující aktivity organizací občanské společnosti na území České republiky.

Abstract:

The objective of this thesis is to discuss regional NGOs' umbrella associations and to explore their part as a role model of cooperation between civic sector and public administration while using qualitative research methods. Against the backdrop of a case study of specific NGO association, this paper examines to what extent may activities of such association contribute to a standardized cooperation with public administration. The theoretical basis of the research is defining the state and the civic sector as regulators of democratic societies. Its primary focus is on areas with significant influence on the subject, namely and in particular the topic of regional (self)government and NGOs' umbrella associations in the Czech Republic.

Klíčová slova:

zastřešující organizace, krajské asociace OOS, veřejná správa, partnerství, regionální rozvoj, občanský sektor, stát

1. Úvod

Výhodou občanského sektor bývá v teoretických pracích spatřováno, že dokáže řešit společenské problémy kreativnější či efektivnější cestou, která možná stojí více úsilí, ale v konečném důsledku přinese větší užitek, než kdyby tyto problémy řešil stát.

Ten vyznává jednodušší a často stereotypní způsoby řešení, které možná nenesou takovou dynamiku, jako ty, které zastupuje občanský sektor, ale pro uspokojení většiny to z velké části stačí.

Tyto rozdílné přístupy často vedou mezi oběma zmíněnými aktéry ke konfliktům, ale v zájmu obou z nich, by mělo být spíše hledání společné cesty a navazování spolupráce, kde se jejich odlišnosti budou naopak pro dobro věci doplňovat.

Jelikož stát je ten, který díky svým pevným pozicím nemá takovou potřebu věci měnit, zatímco občanský sektor má k hledání kreativnějších řešení blíže, zůstává iniciativa opět spíše na něm.

Slabou stránkou občanského sektoru u nás bývá zmiňována jeho nepraktičnost v otázkách jednotného vystupování. A tak má stát, kterému vyhovuje ve spolupráci zřetelný partner, důvod pro kritiku občanského sektoru jako slabého hráče, čehož pak navíc může při prosazování svých zájmů využívat.

Proto je kvalitní zasíťování občanského sektoru často zmiňovaným východiskem, jak se státu v otázce partnerství vyrovnat. Ze strany občanského sektoru to sice vyžaduje určité ústupky, ale pro dosažení kýženého výsledku jsou to ústupky praktické.

Tématem této práce je zastřešování organizací občanské společnosti v regionech, kde je třeba, aby se díky sjednoceným stanoviskům, mohl občanský sektor podílet na společenském rozvoji. Obzvlášť v situaci, kdy se projekty, podpořené prostřednictvím fondů Evropské Unie, dají uskutečňovat jen za spolupráce všech tří společenských regulátorů, tedy státu trhu i občanského sektoru, je třeba, aby byl občanský sektor připraven se do těchto partnerství zapojit.

Stěžejním bodem této práce je případová studie vybrané krajské zastřešující organizace. Jedná se o organizaci, která sdružuje pod svými křídly zástupce občanského sektoru z daného regionu a snaží se prosazovat jejich zájmy při jednání s ostatními partnery, zejména pak se zástupci veřejné správy. Východiskem pro tuto studii je teoretické vymezení státu a

občanského sektoru jako regulátorů života demokratické společnosti a zároveň teoretický popis klíčových aktérů, tedy krajské samosprávy a zastřešujících organizací OOS.

V této práci budu rozvíjet téma zastřešujících organizací OOS, kterému jsem se věnoval ve své bakalářské práci a které mě dlouhodobě zajímá. Jelikož tématu krajských asociací OOS nebyla dosud věnována žádná souhrnná vědecká práce, chtěl jsem dostupné informace shrnout a nabídnout tak podrobnější pohled na tuto pro mne důležitou oblast občanského sektoru u nás.

2. Teoretická část

V této části si vymezíme teoretická východiska pro vymezení námi tematizovaných zastřešujících organizací a jejich partnerů z veřejné správy.

Nejprve definujeme občanský sektor a organizace občanské společnosti s přihlédnutím na jejich funkce a podobu na území České republiky.

Pak definujeme stát a veřejnou správu s přihlédnutím na podobu a vývoj krajské samosprávy v České republice.

Speciální část bude věnována různým typům spolupráce státu a OOS, zejména pak principu partnerství.

Stěžejní část teorie pak bude zacílena na definování zastřešujících organizací a rozlišení typů zastřešujících organizací, tak jak se s nimi můžeme v České republice setkat. Zaměříme se na hledání základních znaků těchto organizací a náplň jejich činností a hlavní pozornost pak zacílíme na krajské asociace OOS.

2.1 Občanský sektor a organizace občanské společnosti v České republice

2.1.1 Vymezení termínu občanský sektor

Občanský sektor chápeme jako prostor mezi státem, státními institucemi, trhem, ziskovými soukromými společnostmi a jednotlivými občany nebo skupinami občanů a zároveň jako prostor mezi občanem nebo rodinou a společností.

Je institucionalizovaným vyjádřením života občanské společnosti. Tvoří jej organizace, které jsou projevem dobrovolného sdružování občanů sdílejících společné hodnoty a institucionálním rámcem, umožňujícím společné ovlivňování veřejných záležitostí v roli partnera institucí trhu a státu.¹

Občanský sektor musí být dobře informován o lidských potřebách, které uspokojuje, kde nejsou či jsou uspokojovány pouze nedostatečně (trhem, státem), jeho činnosti nejsou vedeny ziskovým motivem a vážou se na zájmy určité komunity. Z dlouhodobého hlediska však nemůže nahrazovat ostatní regulátory, může je pouze doplňovat.

V praxi se setkáváme s dalšími termíny, které se s označením Občanský sektor částečně překrývají. Termíny jako Třetí sektor, Neziskový sektor, Nestátní sektor, Nezávislý, anebo Dobrovolnický sektor problém nejvhodnějšího označení prostoru mezi státem a trhem (popřípadě i domácnostmi). Každé toto označení má své důvody a přednosti, ale také určité nedostatky.

Pokud ale dosud převážně uplatňovanou ekonomickou perspektivu označení sektoru rozšíříme o pohled politicko-právní, vycházející z pojmu občanství, rozdělení společnosti na sektory zůstane prakticky stejné, ale objeví se možnost sféru mezi státem, trhem a domácnostmi definovat pozitivně.

Občanství znamená členství v politické pospolitosti a s tím spojená práva a povinnosti, včetně práva podílet se na výkonu politické moci. Občanské jednání však neznamená jen jednání podporující zájmy celé politické pospolitosti, ale také sledování soukromých zájmů ve sdružení s druhými lidmi mimo rodinu, s výjimkou sdružení primárně zaměřených na dosahování zisku. Základním rysem občanství je rovnost mezi všemi občany. Ve veřejném sektoru jednotlivec vystupuje jako občan a má rovné volební právo, díky kterému se spolupodílí na politickém rozhodování, avšak vztahy a úkony v tomto sektoru jsou založeny na nadřazenosti veřejné moci nad občanem. V soukromém tržním sektoru jsou vztahy mezi jednotlivci založeny na rovnosti, ale patří do něj pouze ekonomické jednání. Občanský sektor představuje oblast, v níž občané na rozdíl od veřejného sektoru mezi sebou udržují vztahy na základě rovnosti a která současně na rozdíl od tržního sektoru zahrnuje občanské jednání.

---

¹ POTŮČEK, MARTIN. 1997. *Nejen trh: Role trhu, státu a občanského sektoru v proměnách české společnosti*. 1. vyd. Praha: Slon, str. 52

Termín „občanský sektor“ se tak jeví ze všech používaných sektorových označení jako nejvhodnější, protože nabízí pozitivní vymezení dané oblasti a současně vystihuje organizovanou občanskou společnost v celém jejím rozsahu.²

2.1.2 Organizace občanské společnosti

Ze stejných východisek, ze kterých jsme v předchozím oddíle definovali občanský sektor, budeme také organizační útvary vznikající na půdě občanské společnosti definovat jako organizace občanské společnosti (OOS) a upřednostníme tento termín před konkurenčními pojmy neziskové, dobrovolné apod. organizace.

Přesto bude v této práci na řadě míst použit termín „nezisková organizace“, ale to jen v místech, kde budeme přesně citovat autory, které tento termín využívají anebo v situacích, kdy se jedná o zavedené a uznávané názvy organizací působících v ČR³.

Termín „nestátní nezisková organizace“ (NNO) zároveň aktivně prosazuje Rada vlády pro NNO i většina ministerstev, protože jim umožňuje odlišit státní a nestátní organizace tohoto druhu. Tyto organizace vycházejí ze skutečnosti, že v ČR existuje i tzv. „státní neziskový sektor“ se svými rozpočtovými a příspěvkovými organizacemi. Z administrativního hlediska je proto nezbytné, aby v názvu označujícím třetí sektor bylo i slovo „nestátní“, jinak by nebylo možné dělat rozdíly ve veřejné politice (legislativa, financování) vůči státním a nestátním organizacím.⁴

Organizace občanské společnosti se vzájemně liší velikostí i rozsahem svého působení. Velmi se též odlišují v tom, co dělají a ani zdroje jejich příjmů nejsou nikterak jednotné.⁵ Pro definování toho, co si pod OOS představujeme a jaké jsou jejich základní funkce, použijeme v následujících oddílech strukturálně-operacionální definici organizací občanské společnosti, tak jak ji představují autoři Salamon a Anheier a dále typologii funkcí OOS stanovenou samotným L. M. Salamonem.

---

² Skovajsa, Marek. *Organizovaná občanská společnost: teorie a vývoj*. In SKOVAJSA, Marek a kol. 2010. *Občanský sektor, Organizovaná občanská společnost v české republice*. Praha: Portál, str. 31

³ Např. většina regionálních asociací pracuje ve svém názvu s označením nestátní neziskové organizace.

⁴ FRÍČ, Pavol, BŮTORA, Martin. *Role občanského sektoru ve veřejné politice*. In POTŮČEK, Martin, et al. 2005 *Veřejná politika*. 1. vyd. Praha: SLON, str. 155

⁵ Dtto, str. 154

2.1.2.1 Strukturálně-operacionální definice organizací občanské společnosti

Aktuálně nejpoužívanější definici OOS představili autoři Salamon a Anheier⁶, kteří tak nahradili podle jejich názoru zastaralé definice OOS a navrhli přístup, který umožňuje srovnání mezi OOS existujícími v různých zemích. Strukturálně-operacionální definice totiž nevychází z právních nebo statistických vymezení, která jsou abstraktní a neodrážejí vždy přesně realitu, ale zaměřuje se na skutečné uspořádání (strukturu) a skutečné fungování (operace) každé organizace.

Definice se skládá z pěti znaků, které musí subjekt splňovat, aby jej bylo možné považovat za organizaci občanské společnosti:

- *Organizovanost*: subjekt je do určité míry institucionalizovaný. Buď je formálně zřízen jako právnická osoba nebo se aspoň vyznačuje jasnou a stálou organizační strukturou. Jednorázová, neformální a dočasná shromáždění a skupiny nejsou organizacemi občanské společnosti, i když mohou patřit do neformální části občanské společnosti.
- *Soukromý charakter a nezávislost na státu*: subjekt není součástí státu ani není státem řízen. To ale neznamená, že nemůže od státu dostávat třeba i většinu prostředků k činnosti nebo že zástupci státu nemohou být členy jeho orgánů.
- *Zásada nerozdělování zisku*: subjekt nerozděluje zisk mezi členy, vlastníky nebo manažery. Posláním organizace není vytvářet a rozdělovat zisk. Subjekt může zisku dosahovat, ale musí ho použít pro naplňování vlastního poslání.
- *Samosprávnost*: subjekt je schopen se sám spravovat a má k tomu potřebné struktury. Není řízen jinou organizací.
- *Dobrovolnost*: subjekt vykonává činnost za spoluúčasti dobrovolníků. Může být podporován dobrovolnými dary, využívat práce dobrovolníků nebo dobrovolníci mohou působit v jeho řídicích orgánech. Zastoupení dobrovolnického prvku nemusí být většinové.

---

⁶ Salamon, Lester M. a Helmut K. Anheier 1997. *Defining the Non-Profit Sector: A Cross-National Analysis*. Manchester: Manchester University Press.

2.1.2.2 Funkce organizací občanské společnosti

Pro potřeby této práce budeme využívat typologii funkcí organizací občanské společnosti zpracované L. M. Salomonem.⁷ Ten popisuje výše zmíněné funkce občanského sektoru z detailního pohledu takto:

- servisní funkce - organizace realizují služby, a to jak pro své vlastní členy, tak pro širokou veřejnost. Služby, které tento sektor nabízí, patří často mezi ty služby, které z nejrůznějších důvodů nerealizuje ani stát ani trh, nebo tyto služby nenabízí v dostatečném množství kvalitě.
- inovační funkce – Na rozdíl od trhu vedeného snahou maximalizovat zisk a od státu, který disponuje sice rozsáhlými, ale často nepružnými byrokratickými systémy, mohou OOS více riskovat, zkoušet nové metody, formy a řešení či experimentovat s neověřenými postupy.
- funkce ochrany práv a sociální změny – Jednou z hlavních motivací pro vstup do OOS bývá často i fakt, že organizace se „bije“ za práva jednotlivce. Tato práva je možno v rámci kolektivu lépe prosazovat. Existují samozřejmě i organizace, které se přímo specializují na dodržování práv nejrůznějšího charakteru. Tyto se pak stávají zprostředkovatelem mezi politikou a jednotlivci.
- expresivní a školící funkce – OOS jsou platformou pro sebevyjádření, a to v nejrůznějším smyslu ideologický, kulturní, náboženský, stavovský, regionální, apod.), přičemž tyto zájmy jsou na půdě OOS rozvíjeny a prohlubovány.
- komunitní a demokratizační funkce – působením ve společnosti často podporují funkci jakési sounáležitosti komunity, kde posilují smysl pro solidaritu a pomáhají tak budovat „sociální kapitál“. Snaží se o kontrolu rozhodování na různých stupních veřejné správy a zároveň prosazovat své názory při tvorbě veřejných politik.

2.1.2.3 Typologie organizací občanské společnosti v ČR

Pro tuto práci zvolíme typologii OOS podle právních norem, které vycházejí z české legislativy. Zde není přímo vymezen pojem nezisková organizace, a proto se pro tyto účely používá zákona o dani z příjmu č. 586/1992 Sb., který definuje organizace, které nebyly založeny či zřízeny za účelem podnikání. Jelikož však tato práce pojednává především o

---

⁷ Salomon, L.M. et al. 1999. *The Nonprofit Sector: For What and for Whom?* Baltimore: Johns Hopkins University, str. 5 - 7

organizací občanské společnosti, vybíráme z těchto pojmů jen ty organizace, které jsou jako OOS v českém prostředí chápány.

Mezi tyto organizace tedy patří:

- Občanská sdružení a jejich organizační jednotky,
- Nadace a nadační fondy,
- Církevní právnické osoby zřizované církvemi a náboženskými společnostmi,
- Obecně prospěšné společnosti

Pro potřeby této práce musíme ještě doplnit, že mezi OOS se zastřešujícím charakterem se počítají i některá zájmová sdružení právnických osob a profesní komory.

2.2 Stát a veřejná správa

2.2.1 Stát

Stát je politickou formou organizace společnosti konkrétního území, na kterém vykonává státní moc, která má schopnost vnutit vůli představující státní zájem jednotlivcům i sociálním skupinám. Problematika státní moci spočívá v míře participace jednotlivce a skupin na státní moci, v rozdělení výkonu státní moci a v určení směru jednotlivých činností.

Vytváří obecný rámec fungování společnosti, přičemž v idealizovaném pojetí jej lze hodnotit jako neosobního představitele a vykonavatele toho, co je deklarováno jako obecný či veřejný zájem. V demokratických státech stát k regulaci využívá tři základní nástroje: právo, správní činnosti a fiskální politiky.

Stát má jako regulátor lidských činností řadu funkcí, které jsou činnostmi základního, trvalého a celospolečenského významu.⁸

Ke stěžejným funkcím patří činnosti zabezpečující vnitřní a vnější bezpečnost společenství, respektování lidských práv a svobod, obecný výkon politické vůle dané společností, dále tvorba zákonů, soudnictví, měnová politika a rozvoj bankovních služeb, makroekonomická politika, rozvoj dopravní a informační infrastruktury, sociální, zdravotní a vzdělávací politika a péče o životní prostředí.⁹

Funkce státu se projevují jako úkoly, transformací do organizačních struktur se stávají

---

⁸ HENDRYCH, Dušan, et al. *Politické instituce: stát, jeho uspořádání a role*. In POTŮČEK, Martin. 2005. *Veřejná politika*. 1. vyd. Praha: Slon, str. 121-122

⁹ POTŮČEK, MARTIN. 1997. *Nejen trh: Role trhu, státu a občanského sektoru v proměnách české společnosti*. 1. vyd. Praha: Slon, str. 188.

působností určitého státního orgánu (zákonem vymezený okruh činností).

Pravomoc je právní institut, možnost vydávat závazná a vynutitelná rozhodnutí, opatření.

Použití státní moci musí být kontrolováno právem. Pravidla a meze moci státních orgánů stanovuje ústava. Demokratická ústava obsahuje dělbu moci ve státě a zaručuje základní lidská práva a svobody.

Právo reguluje a stabilizuje poměry ve společnosti. Výkon moci ve státě musí být v souladu s právem. Pro evropský soudobý právní stát platí, že státní moc je vázaná právem, je rozdělena horizontálně i vertikálně, respektuje lidská práva, vytváří a uskutečňuje se demokratickým způsobem v demokratickém prostředí.

Moc se dělí na zákonodárnou, výkonnou i soudní, co má zabránit její koncentraci v rukou některého státního orgánu. Moc je dělena také vertikálně, co zaručuje územní samosprávu. Ne vždy rozvinutým systémem moci je moc kontrolní.

Demokratický stát užívá k regulaci tři základních nástrojů: práva, správních činností a fiskální politiky (rozdělování peněz z veřejných rozpočtů).¹⁰

Kromě pojmu stát se užívá i pojmů státní správa (výjimečně pouze správa). Veřejná správa je výkonem správních funkcí ve veřejném sektoru; sestává ze státní správy a samosprávy. Stát tak může přenést část výkonu státní správy na jiné subjekty, např. na kraje, obce či profesionální komory. Stát může prostřednictvím specializovaných orgánů působit jak na centrální, tak na regionální či místní úrovni.¹¹

Veřejnou moc uskutečňuje stát prostřednictvím státních orgánů a dalších subjektů (územní samosprávné celky).

Státní orgány podle druhu pravomoci:

- Orgány moci zákonodárné: přijímají zákony, vykonávají další úkoly stanovené ústavou (kontrolní, kreační). Patří sem parlament, který může být jednokomorový, dvoukomorový. Ten lze chápat i jako jakési pojítko, zprostředkující článek mezi občany a státem. Právě tak se občané spolu se státem podílejí na výkonu vymezených správních činností prostřednictvím samosprávných orgánů tam, kde jsou ustaveny – zvláště na úrovni obcí a krajů.

---

¹⁰ HENDRYCH, Dušan, et al. *Politické instituce: stát, jeho uspořádání a role*. In POTŮČEK, Martin. 2005. *Veřejná politika*. 1. vyd. Praha: Slon, str. 123-129

¹¹ http://www.martinpotucek.cz/index.php?option=com_rubberdoc&view=doc&id=264&format=raw

- Orgány moci výkonné: provádějí zákony, připravují je na základě vládních programů, vykonávají službu veřejnosti. Patří zde vláda, ministerstva, správní úřady.

- Orgány moci soudní: rozhodují spory, občanské a trestné záležitosti, ukládají tresty. Ochránují základní práva a svobody před zásahy veřejné moci, kontrolují ústavnost (ústavní soudnictví).

Státní orgány se dále podle působnosti dělí na věcné, územní, časové, funkční. Můžou být vůči sobě ve vztazích nadřízenosti a podřízenosti. Mezi vyššími a nižšími samosprávnými celky může být také vztah subsidiarity- jednání vyššího společenství má pomáhat nižším.

2.2.2 Veřejná správa

V současném období se veřejnou správou obecně rozumí správa veřejných záležitostí uskutečňovaných v rozhodující míře jako projev výkonné moci ve státě.

Právní vymezení pojmu správa: je to činnost, kterou vykonávají státní orgány společně s orgány jiných veřejnoprávních případně soukromě právních subjektů. Všechny tyto subjekty jsou vázány příkazy a nařízeními. Orgány VS plní výkonné funkce, které se projevují především jako rozhodnutí. Jejich činnost je zakotvena v ústavě a v dalších právních normách, které na ni navazují.

Hlavním úkolem VS je zajištění její legality na všech jejích stupních.

VS je souborem významných procesů řízených, regulovaných a zabezpečených specifickými institucemi zaměřenými na řízení veřejných záležitostí. (Veřejná záležitost = veřejný zájem, přičemž za veř. zájem pokládáme vše, co se týká občana a jeho role ve společnosti).

Veřejná správa je správou záležitostí státu veř. svazků a jiných subjekt. Je prováděna příslušnými orgány státu a veřejných svazků, řídí se právním řádem a objektivními postuláty správy státu nebo postuláty veřejných svazků a jiných subjektů.

Veřejnou správu lze globálně vymezit jako organizaci záležitostí určitého společenství (stát, obec) a jejich provádění k tomu stanovenými nositeli..

Dvě pojetí veřejná správy

- v širším slova smyslu: úřady veřejné správy, vláda, parlament, soudy

- v užším slova smyslu: úřady, které veřejnou správu vykonávají¹²

2.2.3 Samospráva

Regionální a místní samosprávné celky si své záležitosti mohou spravovat samostatně (vydávat právní předpisy, uzavírat smlouvy o spolupráci). Stát k tomu stanovuje předpisy a vykonává kontrolu. Významná je také zájmová samospráva a občanské sdružování.¹³

2.2.4 Krajská samospráva v ČR

V této části bychom se měli blíže zaměřit na vývoj a současnou podobu krajské samosprávy v České republice, která nám pomůže lépe se orientovat v právním vymezení pravomocí a povinností jednotlivých Krajů ČR.

2.2.4.1 Reforma veřejné správy v ČR

Po pádu komunismu a rozdělení Československé republiky se stala decentralizace státní moci jedním z hlavních politických témat. Základní důvody pro vytvoření decentralizované samosprávy byly dva.

První byl důvod **vnitřní**, související s odmítnutím komunismu, kdy se decentralizace brala jako součást obnovy demokratického zřízení. Proto byl také vznik vyšších územně samosprávných celků (VÚSC) zakotven do Ústavy České republiky (zákon č. 1/1993 Sb.). Ta obsahovala zmínku o vytvoření VÚSC, a to buď krajů, nebo zemí. Bližší specifikace byla v té době otevřená a konečná podoba tak byla přenechána dalším politickým diskusím. Druhým byl důvod **vnější**, vycházející z požadavků Evropské unie, která na regionální politiku pokládá zvláštní důraz a která existenci funkční regionální správy s kompetentními regionálními orgány požadovala jako jednu z podmínek pro vstup nových členů do Evropského společenství.¹⁴

Tento důvod se stal také hlavním motorem, který k vytvoření krajské samosprávy přispěl, jelikož snaha o úspěšný vstup do EU nakonec přinutila politiky ke kýžené dohodě. Ta se stala 23. října 1997, kdy Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky přijala ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků.

---

¹² <http://verejna-sprava.blogspot.cz/2011/05/14-pojem-verejna-sprava.html>

¹³ HENDRYCH, Dušan, et al. Politické instituce: stát, jeho uspořádání a role. In POTŮČEK, Martin. 2005. Veřejná politika. 1. vyd. Praha: Slon, str. 123-129

¹⁴ Sadílková, Anna. 2011. *Vývoj krajského zřízení v ČR: popis vývoje a současného stavu krajského zřízení v ČR*. Pardubice: Bakalářská práce, str. 33

Ty byly definovány jako kraje a s konečnou platností jich zákon zřizoval 14. V době schválení to byly jmenovitě: Hlavní město Praha, Středočeský kraj, Budějovický kraj, Plzeňský kraj, Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, Jihlavský kraj, Brněnský kraj, Olomoucký kraj, Ostravský kraj a Zlínský kraj.

Středočeský kraj měl mít sídlo v Praze, sídla ostatních krajů vyplývala z jejich názvů odvozených od krajských měst.¹⁵ Brzy po schválení zákona došlo k přejmenování některých krajů. Kraj Brněnský nesl nově název Jihomoravský kraj, Budějovický se změnil v Jihočeský, kraj Jihlavský získal název Vysočina (v roce 2011 upraven název na Kraj Vysočina) a kraj Ostravský byl přejmenován na Moravskoslezský.

Stěžejní právní redefinicí VÚSC se stal zákon č. 129/2000 sb., o krajích (resp. pro hlavní město Prahu zákon č. 131/2000 sb., o hlavním městě Praze). Další zákony pak upravovaly volby do zastupitelstev krajů a jejich finanční a majetkové záležitosti. Schváleny byly také nové zákony o obcích a okresních úřadech.

První volby do krajské samosprávy proběhly až v listopadu 2000 a nová krajská shromáždění tak začala pracovat až od ledna 2001.

V následující fázi reformy územní veřejné správy se pak především jednalo o vyřešení problémů spojených s přenosem působnosti zrušených okresních úřadů, které zanikly k 31. 12. 2002, na jiné subjekty – na kraje a převážně na obce s rozšířenou působností („malé okresy“)¹⁶

2.2.4.2 Základní charakteristika krajské samosprávy v ČR

Kraje jsou podle výše zmíněných zákonů¹⁷ definovány jako územní společenství občanů, která mají právo na samosprávu. Vedle samostatné působnosti jsou kraje pověřeny vykonávat i správu státní jako svou přenesenou působnost. Hlavním úkolem krajů je péče o všestranný rozvoj jejich území a o potřeby jejich občanů. Kraje mohou vlastnit majetek, mít vlastní příjmy vymezené zákonem a samostatně hospodařit podle vlastního rozpočtu za podmínek stanovených zákonem.

---

¹⁵ Zákon č. 347/1997 Sb., Ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

¹⁶ POTĚŠIL, Lukáš. 2007. *Územní reforma veřejné správy a územní členění státu*. In DNY VEŘEJNÉHO PRÁVA. ISBN 978-80-210-4430-2.

¹⁷ Zákon č. 129/2000 sb., o krajích a zákon č. 131/2000 sb., o hlavním městě Praze

Zákon stanovuje také jejich orgány, z nichž největší význam má zastupitelstvo. Jeho pravomoci jsou převážně ve sféře samostatné působnosti kraje. Jedná se o schvalování krajského rozpočtu, programu rozvoje kraje, územně plánovací dokumentace pro kraj, a o volbu a případné odvolávání hejtmana, jeho zástupce a členů rady kraje. Jednání zastupitelstva jsou v zásadě veřejná.

Zastupitelstvo kraje se volí v tajném hlasování na základě všeobecného, rovného, přímého volebního práva podle zásad poměrného volebního systému. Jeho funkční období trvá čtyři roky. Počet členů zastupitelstva závisí na počtu obyvatel v příslušném kraji – může jich být 45, 55 nebo 65.

Iniciativní a kontrolní orgány zastupitelstva jsou výbory. Povinně musí mít kraj výbor finanční, kontrolní a výbory pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost. Pokud žije v daném kraji více jak 10% obyvatel jiné než české národnosti, musí zastupitelstvo zřídit i výbor pro národnostní menšiny.

Dalším krajským orgánem je Rada kraje, která je výkonným orgánem kraje v oblasti jeho samostatné působnosti. Mezi její úkoly patří zejména zajištění a kontrola krajského hospodaření, řízení krajského úřadu (v samostatné působnosti kraje) včetně jmenování a odvolávání jeho vedoucích odborů, zakládání právnických osob a organizačních složek kraje, poskytování dotací občanským sdružením a humanitárním organizacím a vyřizování návrhů, podnětů a připomínek obcí a dalších právnických osob z obvodu kraje. Radu tvoří hejtman, jeho zástupce a radní. Celkový počet členů závisí podobně jako u zastupitelstva na počtu obyvatel v kraji, rada tak má 9 nebo 11 členů. Schůze rady jsou neveřejné. Rada má oprávnění vytvářet pro plnění svých úkolů komise.

V čele každého kraje stojí hejtman, volený zastupitelstvem. Ten může jednat jménem kraje, podepisuje také právní předpisy kraje a zřizuje některé zvláštní orgány pro výkon přenesené působnosti (V době nepřítomnosti vykonává jeho funkci náměstek, který je rovněž volen zastupitelstvem).

Plnění úkolů v oblasti přenesené působnosti zajišťuje krajský úřad (v samostatné působnosti zajišťuje pouze záležitosti, které zákon nesvěřil zastupitelstvu nebo radě). Krajský úřad mimo jiné přezkoumává rozhodnutí obecních úřadů a ukládá sankce. Za jeho činnost odpovídá ředitel krajského úřadu. Další oblastí upravenou zákonem o krajích je jejich kontrola. Ta však spočívá pouze v tom, zda opatření krajů neporušují zákon, případně další právní normy. Nad

kraji dohlíží ministerstvo vnitra ve spolupráci s věcně příslušnými ministerstvy a ústředními správními úřady.¹⁸

Kraj je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek a hospodaří s ním samostatně. Zastupitelstvo může zřizovat a zakládat právnické osoby i zařízení bez právní subjektivity. Ke zveřejňování přijatých právních předpisů vydává každý kraj Věstník.

2.2.5 Regiony soudržnosti

Nové kraje většinou svým počtem obyvatel neodpovídají typovým územním celkům, jež jsou v EU nositeli regionálních podpor. Proto bylo zákonem o podpoře regionálního rozvoje rozhodnuto o jejich (účelovém) spojení do 8 větších celků, tzv. regionů soudružnosti (NUTS II.). V nich jsou vytvořeny společné koordinační orgány /regionální výbory a regionální rady). Přitom dosavadní kraje existující od roku 1960 nebyly zrušeny a stále jsou jednotkami státní správy. Od roku 2000 tedy máme dvojí resp. trojí krajské uspořádání – „velké“ (dosavadní) kraje pro státní správu a soudnictví a „nové“ (malé) kraje pro samosprávu, dále 8 regionů soudružnosti pro EU. V některých případech jsou správní obvody různých krajských institucí dodatečně upraveny tak, že nepokrývají územní (správních) krajů z roku 1960, ale 1-3 („nové“) samosprávné kraje. Např. finanční ředitelství v Ostravě již nespravuje finanční úřady v Severomoravském kraji, ale v kraji Moravskoslezském a Olomouckém.¹⁹

V České republice jsou to tyto regiony a v nich obsažené kraje:

1. Praha - území hlavního města Prahy
2. Střední Čechy - Středočeský kraj
3. Jihozápad - Plzeňský, Jihočeský kraj
4. Severozápad - Karlovarský, Ústecký kraj
5. Severovýchod - Liberecký, Královehradecký a Pardubický kraj
6. Jihovýchod - Vysočina a Jihomoravský kraj
7. Střední Morava - Olomoucký a Zlínský kraj
8. Moravskoslezsko - Moravskoslezský kraj

Každý region NUTS II v ČR má vlastní Regionální operační program (ROP).

---

¹⁸ Sadílková, Anna. 2011. *Vývoj krajského zřízení v ČR: popis vývoje a současného stavu krajského zřízení v ČR*. Pardubice: Bakalářská práce, str. 48-9

¹⁹ Koudelka, Z. 2001. *Obce a kraje*. Praha: Linde, a.s. ISBN 80-7201-272-X, str. 3-4

2.3 Spolupráce mezi Státem a OOS v ČR

2.3.1 Modely vztahů státu a OOS

Přehledné vymezení vztahů mezi státem a OOS není snadné a modelů a definicí existuje celá řada. My jsme vybrali dva, z nichž se každý dívá na spolupráci státu a OOS z trochu jiného pohledu.

Teorie sociálních zdrojů resp. Model sociálního původu, jak ho popisují Salomon a Anheier se na vztahy dívají z politického přístupu a Frič s Bútorou pak rozlišují v prostředí postkomunistických zemí střední Evropy vztahy buď jako kooperativní nebo negativní.

Model sociálního původu (The Social Origins Model)²⁰

Východiska pro vztahy státu a OOS jsou podle tohoto modelu vytvářena ze složitých vzájemných vztahů, které se dlouhou dobu vyvíjely na pozadí historických a společenských změn v dané oblasti. Mezi základní zkoumané faktory při kategorizaci jsou především míra podpory státu v oblasti sociálních služeb, a také celková velikost neziskového sektoru. Spíše než o statické modely se v tomto případě jedná o cesty, postupy, kterými se vztahy vyvíjejí.

1. Prvním z nich je liberální model, který se vyznačuje odporem k rozšiřování ingerence státu do sociálních služeb a namísto toho preferuje řešení spočívající na soukromé iniciativě a dobrovolnictví. Výskyt tohoto modelu je nejpravděpodobnější tam, „kde elementy střední třídy jsou jednoznačně na postupu a kde opozice jak ze strany tradičních vlastníků půdy, tak ze strany silného dělnického hnutí buď nikdy neexistovala, anebo byla efektivně odstavena.“ (Salomon, Anheier, 1996, s. 20). Liberální model zasazení občanského sektoru do společnosti je podle autorů charakteristický nízkou mírou výdajů státu na veřejné služby a zároveň široce otevřeným prostorem pro poskytování těchto služeb občanskými organizacemi. Liberální model je spojován s relativně velkým občanským sektorem.
2. Pravým opakem liberálního modelu je sociálnědemokratický model, který upřednostňuje státem zabezpečované služby a pro servisní působení OOS ponechává

---

²⁰ SALAMON, Lester M., ANHEIER, Helmut K. 1996. *Nonprofit Sector: A New Global Force. 1st edition.* Baltimore : The Johns Hopkins Institute for Policy

jenom velmi malý prostor. Vyskytuje se hlavně tam, kde se dělnické třídy (i za podpory spojenců z jiných tříd) daří efektivně ovlivňovat výkon moci ve státě. Role OOS pak spíše než v poskytování služeb spočívá ve vytváření platformy pro vyjadřování názorů a reprezentaci politických a sociálních zájmů. Na rozdíl od liberálního modelu se sociálně demokratický model vyznačuje vysokými výdaji státu na veřejné služby, což znamená, že občanským organizacím poskytuje jen malý prostor pro poskytování těchto služeb.

3. Třetím modelem je korporativistický model, ve kterém si silný stát pěstuje OOS jako rezervoár klíčových sociálních elit, které v pozici vyjednávačů dokážou zabránit radikálnějšími požadavkům na státní dotace. Výsledkem je poměrně rozsáhlý občanský sektor za současné existence státem štedře podporovaných sociálních programů.
4. Silná role státu je charakteristická i pro poslední, tzv. etatistický model, který však není vázaný na dělnickou třídu, jako je tomu v případě sociálnědemokratického modelu. Pro etatistický model jsou typické nízké výdaje státu na veřejné služby a zároveň malý prostor pro uplatnění služeb poskytovaných občanskými organizacemi.

Navrátil při použití tohoto modelu na země Visegrádské skupiny shrnuje, že "můžeme říci, že země Visegrádské skupiny začínají projevovat poměrně dynamický příklon k liberální cestě, ale není tak jednoznačný a přímočarý, aby se dalo mluvit o zřetelném směřování. Konzervativní a sociálně-demokratický model aplikovaný v těchto zemích v minulosti se tak do určité míry stal determinujícím pro rozvoj a úspěšnost modelu liberálního v tomto specifickém prostředí."²¹

Frič a Bútorová uvádějí²², že vztahy (modely) mezi OS a státem mohou být v zásadě **kooperativní nebo konfliktní** a používají tyto modely v prostředí postkomunistických zemí střední Evropy.

Kooperativní modely vycházejí z premis teorie vzájemné závislosti, kdy stát i OOS rozeznají, že cesta vzájemné kompenzace nedostatků je efektivnější než konflikt. Kooperativní scénáře pak popisují dva, konfliktní pak jeden.

---

²¹ Navrátil, Zdeněk. 2010. *Občanský sektor v kraji Vysočina a modely spolupráce mezi OOS a krajem Vysočina*. Praha: Magisterská práce, str. 34

²² FRIČ, Pavol, BÚTORA, Martin. *Role občanského sektoru ve veřejné politice*. In POTUČEK, Martin, et al. 2005. *Veřejná politika*. 1. vyd. Praha: SLON, str. 170-173

- *První scénář* vychází z předpokladu, že stát reaguje na činnosti OOS, jako je monitoring a identifikace společenských problémů a mobilizace tlaku na vládu, aby se problémům věnovala, vstřícně a společně pracují na klíči k jejich řešení.
- *Ve druhém scénáři* sice stát nejdříve nereaguje na výzvy k řešení identifikovaných problémů a tak se je OOS začínají řešit samy, ale stát časem sám, nebo pod vlivem veřejnosti uzná veřejný zájem řešení těchto problémů, vyjádří OOS podporu a začne na řešení problémů rovněž spolupracovat.
- *Třetí scénář* už pracuje s modelem konfliktních vztahů mezi státem a OOS. Stát v tomto scénáři ani přes tlak OOS ke spolupráci nepřistoupí a dál podporuje jen státní neziskové organizace, což vyvolává nespokojenost a protesty OOS, které poukazují na neefektivitu tohoto řešení.

Podle výše zmíněných autorů se dá říct, že v zemích střední Evropy převažují vztahy kooperativní a státy se zde výrazně podílejí na financování OOS ve svých zemích, čímž lze kooperativní vztahy předjímat.

Přesto jsou to často vztahy nevyjasněné a výjimečný není ani konfliktní model vztahů, jelikož transformace státních neziskových organizací stále řádně neproběhla a stát je tak často upřednostňuje před OOS a v některých oblastech (sociální, zdravotní, vzdělávání) stále převládá centralistický přístup.

Za víc jak dvacet let existence tak mají politici a veřejná správa k institucionalizaci vztahů a spolupráci s OOS často rezervovaný postoj a nevidí tyto problémy jako důležité.

2.3.2 Rada vlády pro nestátní neziskové organizace

Základní institucionalizovanou formou spolupráce organizací občanské společnosti s vládou ČR je Rada vlády pro nestátní neziskové organizace (RVNNO), která je stálým poradním, iniciativním a koordinačním orgánem vlády České republiky. Předkládá vládě materiály týkající se organizací občanské společnosti a podmínek pro jejich působení. Rada vznikla v roce 1998 transformací předchozí Rady pro nadace (založené v roce 1992).

Členy Rady jsou od roku 2002 nejen zástupci organizací občanské společnosti a ministerstev, ale i krajů. V roce 2009 byl upraven statut Rady tak, že jsou jejími členy náměstci ministrů financí, kultury, práce a sociálních věcí, pro místní rozvoj, školství, mládeže a tělovýchovy, vnitra, zahraničních věcí, zdravotnictví, zemědělství a životního prostředí, zástupci jiných

správních úřadů, které mají vliv na postavení a činnost OOS, zástupci orgánů územní samosprávy, Českého statistického úřadu a experti na problematiku OOS.

Činnost Rady zajišťuje Úřad vlády ČR. V rámci Rady pracují tři stálé výbory, které připravují podklady pro návrhy v oblastech, ve kterých působí. Je to *Výbor pro Evropskou unii*, *Výbor pro legislativu a financování* a *Výbor pro regiony*. Rada soustřeďuje, projednává a prostřednictvím svého předsedy předkládá vládě materiály týkající se OOS a vztahující se k vytváření vhodného prostředí pro jejich existenci a činnost.

RNNO zejména:

- iniciuje a posuzuje koncepční a realizační podklady pro rozhodnutí vlády a legislativní a politická opatření týkající se podpory organizované občanské společnosti
- sleduje, iniciuje a vyjadřuje se k právním předpisům upravujícím postavení a činnost OOS
- koordinuje spolupráci mezi ministerstvy, jinými správními úřady a orgány územní samosprávy v oblasti podpory OOS včetně dotační politiky z veřejných rozpočtů
- sleduje, analyzuje a zveřejňuje informace o postavení organizací v rámci Evropské unie
- ve spolupráci s ministerstvy, jinými správními úřady a dalšími orgány a institucemi zajišťuje dostupnost a zveřejňování informací o organizované občanské společnosti a o opatřeních státní politiky, která se jí týkají
- zpřístupňuje a analyzuje informace o dotacích z veřejných rozpočtů

V oblasti financování organizací občanské společnosti hraje Rada nezastupitelnou roli. V minulých letech byla hlavním aktérem v procesu rozhodování o finančních prostředcích z Nadačního investičního fondu a každoročně je iniciátorem při přípravě, realizaci i vyhodnocování dotací určených OOS. Na webových stránkách Rady jsou průběžně zveřejňovány publikace reflektující různé oblasti OOS.²³

2.3.3 Princip partnerství z pohledu spolupráce veřejné správy a OOS

Na termín partnerství narážíme v oblasti, na kterou se tato práce zaměřuje, téměř neustále. Dalo by se s nadsázkou říct, že se jedná o zaklínadlo, které se dá říct téměř při každé

---

²³ Dohnalová, Marie. *Financování organizované občanské společnosti v České republice*. In *SKOVAJSA a kol. 2010. Občanský sektor. Organizovaná občanská společnost v české republice*. Praha: Portál, str. 149-150

příležitosti, kdy se setkáváme se spoluprací veřejné či státní správy a neziskového sektoru. Samotné odlišení pojmů spolupráce a partnerství by nám v běžné mluvě přišlo zvláštní a však v této oblasti má pojem partnerství mnohem zapeklitější pozadí.

2.3.3.1 Definice principu partnerství

Jisté však je, že hlavním původce zavedení tohoto termínu do současných souvislostí je Evropská unie. Pro EU je totiž partnerství jedním ze základních principů její existence, a proto je již dlouhodobě její snahou protlačení těchto principů do standardních politik členských států.

Díky principu partnerství mohou být rozhodnutí na úrovni Evropské unie přijímána pouze po konzultaci s nižšími úrovněmi a tento princip by měl být uplatňován ve všech fázích vytváření politiky, konkrétně při přípravě, plánování, financování, implementaci i evaluaci.²⁴

Vzájemné partnerské vztahy pak vytváří prostor pro uplatňování solidarity, vytváření důvěry a rozvíjení vzájemné komunikace.

Partnerství se vytváří jednak na *vertikální úrovni* (Evropská komise, členský stát, region), jednak na *úrovni horizontální* (členské státy, regiony). Toto partnerství zahrnuje tedy spolupráci všech těchto zainteresovaných složek ve všech etapách implementace, tedy od přípravy akcí až po jejich realizaci. Hlavním cílem je, aby se na využívání veřejných prostředků podíleli všechny zainteresované strany včetně konečných příjemců.²⁵

2.3.3.2 Vývoj uplatňování principu partnerství v ČR

Pro politické zástupce a úřednický aparát podílející se na přípravách vstupu České republiky do EU bylo reflektování principu partnerství nezbytné. Stejně jako tomu bylo u vzniku krajských samospráv i zde se na změně vnímání regionální politiky státu podílela EU. Potřeba změn pro uspokojení požadavků z EU totiž úzce souvisela i s čerpáním prostředků z předvstupních fondů Evropské unie. A v této době také začalo první seznamování uplatňováním principu partnerství.

Evropská unie nechává konečnou podobu naplňování partnerství na jednotlivých státech, jelikož ty se od sebe liší v právním a institucionálním uspořádání a tak nelze stanovit univerzálně platnou definici.

---

²⁴ Slabý, Tomáš, 2012. Implementace principu partnerství na regionální úrovni v ČR. Brno: Bakalářská práce, str. 14

²⁵ Pacíková, Lucie. 2010. Efektivní partnerství: partnerské projekty neziskových organizací. Praha: Magisterská práce, str. 4

Neexistence pevné definice má pak ovšem za příčinu možné zmatení jazyků a nesjednocené postupy a tak se i po více jak 10ti letech od vstupu do EU setkává u nás naplňování principu partnerství s určitými obtížemi.

Než se k těmto problémům dostaneme, zmíníme ještě definici partnerství, jak je obsaženo v Článku 10 Nařízení Rady (EU) č. 1260/99:

„Partnerství je blízká spolupráce mezi EK a členským státem a členský stát musí v souladu s platnými národními zákony zorganizovat partnerství s orgány a subjekty, které určí, jmenovitě:

- regionální, místní, městské a jiné další příslušné orgány veřejné moci
- hospodářští a sociální partneři
- jakýkoliv další vhodný subjekt zastupující občanskou společnost, partneři v otázce životního prostředí, neziskové organizace a subjekty odpovědné za prosazování rovnosti mezi muži a ženami.

Členský stát zajistí široké a efektivní zapojení všech příslušných subjektů, v souladu se svými národními zákony při ohledu na potřebu prosazovat rovnost mezi muži a ženami a udržitelný rozvoj přes integraci ochrany životního prostředí a zdokonalení podmínek.“

Naplňování této definice znamenalo velký posun od předchozích období, kdy bylo přizvání zástupců a organizací občanské společnosti spíše výjimečnou událostí. Tato definice najednou mění situaci a nejen, že ze zástupců OS dělá partnery, ale navíc jejich přítomnost při vytváření politik staví jako nezbytnou podmínku.

Není tedy překvapivé, že zástupci a teoretici organizací občanské společnosti možnosti širšího zapojení do veřejné politiky vítají.

Jak uvedl například Oldřich Čepelka²⁶, princip partnerství se může uplatnit jak na všech úrovních (EU, členské země, regiony NUTS II a III i místní úroveň), tak ve všech etapách projektového cyklu (příprava programu – příprava projektu (žádosti) – realizace projektu – vyhodnocení výsledků a dopadů). Uplatnění zejména mezisektorového partnerství je pro neziskový sektor, pro organizace občanské společnosti vynikající příležitostí k dalšímu rozvoji činnosti a skvělým podnětem pro budoucí spolupráci s veřejnou správou na všech úrovních. Současně se akceptování tohoto principu promítá pozitivně do vztahu občanů k veřejné správě a k výkonu občanských práv.

---

²⁶ Prohlášení o v Radě ANNO 2004, na národní diskusi k NRP na VŠE Praha 8. 9. 2005

PhDr. Ivan Gabal se zas vyjadřuje tak, že „partnerství veřejné správy a NNO se ukazuje být čímsi významnějším, než pouhým plněním formalit stanovených Evropskou komisí. Jedná se totiž o participaci veřejnosti na určování komunálního a regionálního rozvoje. Atraktivnost regionální politiky bude mezi občany České republiky narůstat s tím, jak si budou sami uvědomovat vlastní potenciál ovlivnit vývoj ve svém okolí.“²⁷

Zatímco u zástupců občanského sektoru vyvolávají možnosti zapojení větší motivaci a očekávání u zástupců veřejné správy zas dodržování principu partnerství přináší více povinností a řada zástupců státního sektoru si tak pozitivní dopady partnerství příliš nepřipouští.

Povinnost spolupráce se soukromým podnikatelským sektorem by státnímu aparátu mnoho vrásek navíc nepřidělala, jelikož tradice této spolupráce je již poměrně dlouhá a hledání partnerů není natolik komplikované, protože existence jasných a jednotných zastřešujících subjektů jako je Hospodářská komora nebo Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR celou věc velmi usnadňuje.

Výběr zástupců z občanského sektoru je o dost komplikovanější a nepřímo to pak také ovlivňuje to, jak vážně k této spolupráci pak zástupci státu přistupují.

2.3.3.3 Analýzy uplatňování principu partnerství při plánování programových období EU

Dobrou ukázkou o stavu a trendech spolupráce mezi veřejnou správou a neziskovým sektorem byla *Analýza spolupráce NNO a veřejné správy na tvorbě krajských rozvojových dokumentů, případně dalších dokumentů relevantních pro EU*, jejíž zadavatelem bylo Centrum pro komunitní práci (CpKP, 2003) a která probíhala po skončení příprav na první programové období České republiky v EU. Studie se věnuje uplatnění *principu partnerství* mezi neziskovým sektorem a veřejnou správou při vzniku strategických rozvojových dokumentů v jednotlivých krajích České republiky a současně na centrální úrovni.

Jelikož EU chápe NNO jako jednoho z reprezentantů zájmů a názorů široké veřejnosti bylo jejich zapojení do tvorby strategických dokumentů řádnou podmínkou. Výzkum sledoval, jak se toto zapojení v praxi realizovalo, jak jeho účastníci chápou princip partnerství či problémy a překážky společné spolupráce VS a NNO.

Výsledky výzkumu byly rozděleny podle krajské a centrální úrovně.

---

²⁷ Centrum pro komunitní práci. 2003. *Analýza spolupráce NNO a veřejné správy na tvorbě krajských rozvojových dokumentů, případně dalších dokumentů relevantních pro EU*. Přerov, str. 2

Na krajské úrovni závisí dle poznatků analýzy naplňování principu partnerství ve velké míře na přístupu politické reprezentace kraje. Tam, kde zástupci veřejné správy pochopili důležitost partnerství, tam brali NNO jako organizace tlumočící pohled veřejnosti a poskytující zároveň i zpětnou vazbu. Problémem v řadě zastupitelstev byla rivalita mezi jednotlivými politickými stranami. Následná spolupráce se zástupci veřejnosti pak probíhala obtížně. Většina respondentů výzkumu z obou táboru se shodla na tom, že jednodušší je naplňování principu partnerství na místní úrovni (obce a mikroregiony).

Na centrální úrovni se zástupci NNO shodli na tom, že se neziskové organizace de facto samy vyzvaly k účasti a rovněž poukazovali, že ministerstva mají o neziskovém sektoru většinou minimální znalost. Výzkum uvádí, že se projevilo nerovnoměrné postavení zúčastněných aktérů. NNO a další zástupci veřejnosti měli opožděný přístup k informacím a často jim byly předkládány již hotové návrhy a na jejich připomínkování již nebyl čas. Bylo obvyklé, že v případě časové tísně byl mechanismus partnerství opuštěn.

Z výzkumu CpKP vyplývá, že veřejná správa často nebere jednotlivé NNO jako rovnocenné partnery a zpochybňuje jejich legitimitu zástupců širší veřejnosti. Na krajské úrovni se valná většina respondentů z krajských samospráv uváděla jako problém v komunikaci s neziskovým sektorem jeho roztržitost a nejednotnost. I respondenti z řad NNO si uvědomovali, že pro lepší postavení vzhledem k veřejné správě by se měl neziskový sektor **sdružit**.

Během rozhovorů se zástupci NNO se pak potvrdilo, že v neziskovém sektoru chybí návyk vzájemné kooperace. Rivalita mezi zástupci jednotlivých oslabuje již zmíněnou legitimitu a již tak slabou ochotu státní správy po vzájemné kooperaci to rozhodně neposiluje.

Informace o změnách ve vztazích NNO a veřejné správy, které přinesl praktikovaný princip partnerství návrhy na zlepšení partnerství v dalších letech ukázala další analýza CpKP: *Návrh systému zapojení NNO do přípravy programových dokumentů na období 2007-2013(2005)*.

Analýza uvádí, že proces přijímání partnerství při tvorbě klíčových strategických dokumentů pomohl jak veřejné správě, tak neziskovým organizacím pochopit řadu skutečností o fungování v opačné sféře. Je patrná změna v chování veřejné správy (i jednotlivých úředníků) i u NNO, v jejich vzájemném respektu a chápání mechanismu fungování protistrany. Uplynulý proces vnímá především jako příslib nastupujících změn v celkovém chování veřejné správy a v jeho rámci byly snad s definitivní platností nastaveny základní informační nástroje pro zapojování veřejnosti a NNO do plánování a rozhodování veřejné správy a dalo by se říct, že působení NNO při programování mělo, byť omezený, modernizační vliv na fungování veřejné správy.

Analýza se také zabývala existencí zastřešujících organizací, kdy na jednu stranu upozorňuje na absenci vrcholových orgánů NNO, ale zároveň uvádí, že zástupci neziskových organizací, se k tvorbě těchto orgánů často staví skepticky. Proto v následujícím období nespatřuje potřebu ani prostor pro vytvoření jednotné zastřešující platformy pro celý sektor, ale spíše doporučuje menší regionální či oborové zastřešující subjekty.

V době vzniku této práce probíhají přípravy na programové období 2014 -2020 a v části věnované zkoumané krajské asociaci ještě zmíníme aktuální postřehy o naplňování principu partnerství ze strany zástupců občanské společnosti a státu.

Kromě toho si zde ještě uvedeme studii *Zásady versus realita*²⁸, watchdogové sítě SF team, zaštitěné heslem „Partnerství pro udržitelný rozvoj ve střední Evropě“, jejíž klíčovou podpůrnou aktivitou je pravidelné setkávání a výměna zkušeností zapojených partnerů. Na základě setkávání dochází k vzájemné podpoře a inovaci aktivit v jednotlivých zemích. Centrum pro komunitní práci (CpKP), autor dvou výše zmíněných analýz, je do této sítě rovněž zapojeno a na vypracování zprávy se podílelo.

Jak CpKP uvádí na svých stránkách²⁹, SFteam vyvinul kontrolní seznam opatření³⁰ nezbytných pro smysluplné uplatnění principu partnerství v programech politiky soudržnosti a při ostatních fázích politického cyklu. Tyto zásady pak propagovalo mezi úředníky a nevládními organizacemi. Studie pak reflektuje názory, se kterými se při tom setkali. „Organizace občanské společnosti i úředníci, kterých jsme se dotazovali, se obecně shodují na zásadách a principech partnerství. Vlády ve většině zemí mají tendenci uznat organizace občanské společnosti jako nevyhnutelné partnery v programování. Nicméně, praxe uplatňování těchto principů je velmi rozličná.“ uvádí Teodora Dönsz-Kovács, mezinárodní koordinátorka SFteamu, a zástupkyně programového ředitele maďarské Národní společnosti ochránců přírody.

Zároveň se ve studii shrnují zajímavé poznatky z předchozích programových období.

První programové období 2003-2006 v České republice bylo poznamenáno nedostatkem konkrétních informací o plánech a cílech EU a diskuse o fondech EU byla poměrně široká a idealistická. Z dnešního pohledu bylo učiněno mnoho chyb, ale pro naplnění zásad partnerství v rámci plánování Ministerstva pro místní rozvoj realizovalo několik projektů. Byla také

---

²⁸ http://www.cpkp.cz/regiony/index.php?s=file_download&id=595

²⁹ <http://www.cpkp.cz/regiony/index.php?id=27581>

³⁰ http://www.sfteam.eu/index.php?s=file_download&id=32

založena expertní skupina složená z nevládních organizací a zástupců občanské společnosti, jenž se podílela na informační kampani a některých dalších činnostech.

Další období začalo v podobném duchu. Nicméně po schválení Národního rozvojového plánu České republiky byla další činnost zastavena v důsledku vládní krize a politického boje mezi regiony a různými vládními odděleními pro odpovědnost využívání fondů EU. Výsledkem byl nakonec velmi komplikovaný a roztržitý implementační systém fondů EU v České republice.

V roce 2011 pak Česká republika zahájila proces programování pro období 2014-2020. Diskuse o novém programovém období však vede poměrně malá skupina představitelů veřejné správy a úředníků. Formálně byl princip partnerství splněn vytvořením čtyř pracovních skupin v rámci struktur koordinace Národního strategického referenčního rámce období 2007-2013. Ve třech z nich jsou zástupci vládní rady pro NNO, ale tato rada je konzultační orgán pro českou vládu a nepředstavuje reprezentaci organizací občanské společnosti.

Asociace krajů v České republice se velmi zajímají o přípravu regionálních operačních programů. Tato asociace založila svou vlastní pracovní skupinu, jejímž úkolem je formulovat stanovisko regionů pro nové programové období. Také přizvala jednoho zástupce Asociace NNO v České republice.

Asociace krajů je silným politickým partnerem pro českou vládu a v jednání o budoucích regionálních operačních programech.

Z průzkumu mezi zástupci neziskových organizací vyplývá, že stále nejsou zavedeny dostatečné informační kanály, které by organizacím zprostředkovaly aktuální dění. Zároveň je trochu kriticky nahlíženo na to, že se oficiální strana snaží přizvat nevládní organizace především prostřednictvím Rady vlády pro neziskové organizace, která ale jako poradní orgán České vlády není zástupcem neziskových organizací v České republice.

Řídící orgány žádají od neziskového sektoru společného reprezentativního a konsensuálního reprezentanta, nejlépe v podobě subjektu nebo organizace, podobně jako jej mají odbory nebo komerční subjekty. Je otázkou, zda jsou takovéto požadavky adekvátní, protože ačkoliv v České republice funguje řada tematických a regionálních sítí nevládních neziskových

organizací, tak žádná z nich však nepokrývá většinu NNO v České republice a nemůže se srovnávat například s Hospodářskou komorou.

V regionech je situace především na lepší, protože pokrytí menších územních celků už se v současné době čím dál úspěšněji řeší.

2.4 Zastřešující organizace OOS v ČR

V této části se budeme zabývat pro tuto práci stěžejním typem organizací a to organizacemi, které si jako hlavní cíl své existence vytyčily sdružování (síťování) organizací dalších. Především rozlišíme typy zastřešujících organizací, se kterými se můžeme v České republice setkat, zaměříme se na hledání základních znaků těchto organizací a náplň jejich činností.

Na závěr představíme Asociace NNO v ČR a její přiblížení pak bude odrazovým můstkem pro následující případovou studii krajských (regionálních) asociací OOS v ČR.

2.4.1 Rozdíly mezi zastřešujícími subjekty

Definice subjektů zastřešujících organizace občanské společnosti nemá v České republice ucelenou podobu. Tyto subjekty se mezi sebou výrazně liší a jedná se o poměrně pestré směsici zahrnující jak neformální uskupení jako třeba debatní skupiny, které se scházejí jednou za pár týdnů k výměně informací, tak třeba právnické osoby jako občanská sdružení či zájmová sdružení právnických osob fungující podle platných zákonů ČR.

V praxi se tedy můžeme setkat s několika běžně používanými pojmy pro označení dlouhodobé spolupráce několika nestátních neziskových organizací.

Při nejrozsáhlejší výzkumu zastřešujících organizací, který vedla Tereza Pospíšilová³¹, bylo zkoumáno používání těchto termínů při průzkumu internetových odkazů. Z průzkumu vyšly tři nejpoužívanější pojmy pro dlouhodobou spolupráci nestátních neziskových organizací a to *síť*, *střecha* a *zdrojové centrum*.

Síť znamená v terminologii nevládních organizací horizontální, ne vždy striktně formální subjekt, který sice může mít statut i vlastní členy, ale stejně tak může síťí být i prostý adresář emailových adres. Cílem sítí je vyměňovat si informace, učit se, navazovat kontakty a vztahy.

---

³¹ Pospíšilová, Tereza. 2005. *Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru v ČR*.

Střecha je formálnější než *síť*, jedná se už o formalizovanou organizaci. Střecha má členské organizace a poskytuje jim služby. Databáze dobrovolných organizací NCVO³² používá příbuzný pojem „umbrella organisation“ a rozlišuje je na všeobecné a oborové.

Zdrojové centrum je podle Pospíšilové odbornější. „Zdrojová centra nejsou primárně organizované na členském princí a především poskytují technickou, odbornou a informační oporu širšímu okruhu organizací neziskového sektoru.“³³ Nejedná se tedy přímo o organizace, které formálně sdružují organizace další, ale spíše zastupují zájmy celého občanského sektoru a často hrají roli reprezentanta vůči veřejné správě a obecné veřejnosti.

Jiné odborné publikace termín *střecha* a *síť* nerozlišují. „Publikace *Definice neziskového sektoru*³⁴ oba termíny volně zaměňuje. Objevují se i jiné termíny, např. koalice či asociace, které často využívají samotné *síť*.“³⁵

Pojem *síť* se v terminologii OOS vyskytuje nejčastěji, což je, jak bylo uvedeno výše, důsledkem že má většinou volnější formu, ale také, že se častěji nejedná jen o subjekt sdružující převážně organizace s podobným zaměřením, ale často se pod *síť* skrývá široké spektrum OOS i jiných subjektů. V praxi je to patrné především v regionech, kde byla koncem 90. let hlavním důvodem pro vznik těchto regionálních síťovacích aktivit snaha o zapojení při vytváření podmínek pro přijetí finanční pomoci ze strukturálních fondů Evropské unie a jednak v rámci vytváření regionální politiky samotné v souvislosti s chystanou krajskou samosprávou. Řada organizací si brzo uvědomila význam probíhajících aktivit a na některých místech se i úspěšně zapojila. V těchto momentech se pak často objevovala otázka reprezentativnosti a legitimita jednotlivých zástupců občanského sektoru a rozběhly se první síťovací aktivity. Tomuto tématu budeme v dalších částech této práce podrobněji věnovat.

Dohnalová³⁶ představuje další hlediska dělení zastřešujících organizací. Vedle již zmíněného dělení na *regionální* a *oborové* lze tyto subjekty členit také podle *typu členství* a *stupně formalizace*. Dělení podle typu členství bere v úvahu, jestli organizace sdružují pouze organizace občanské společnosti nebo i další subjekty převážně z veřejné správy, případně i

---

³² National Council for Voluntary Organisations (Národní rada dobrovolných organizací) je britská celonárodní *střecha*.

³³ Pospíšilová, Tereza. 2005. *Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru v ČR*, str. 7

³⁴ Škarabelová, Simona. 2005. *Definice neziskového sektoru (Sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS)*. Brno: CVNS.

³⁵ Kadlecová Markéta 2007. *Zapojení českých sítí nestátních neziskových organizací do evropských sítí*. Praha: Diplomová práce, str. 11

³⁶ Dohnalová, Marie. 2004. *Antropologie občanské společnosti*. Brno: CERM, str. 84

fyzické osoby. Dalším hlediskem může být stupeň formalizace. Spolupráce může fungovat pouze v podobě pracovních skupin nebo může být síť zcela formalizovaná v podobě občanského sdružení nebo zájmového sdružení právnických osob. „Neformální spolupráce nevyžaduje formální stvrzení členství a umožňuje volnější spolupráci odrážející míru zájmu na jednotlivých tématech, obvykle nejrůznějších partnerů.“³⁷ Formalizace je obvyklá hlavně v případě existence dlouhodobé koncepce spolupráce.

2.4.2 Definice formální zastřešující organizace OOS

Jelikož se v této práci chceme věnovat především organizacím, které se v rámci své činnosti zaměřují na spolupráci nebo ovlivňování veřejné správy, budeme si všimnout především formalizovaných subjektů. Díky tomu, že práce cituje širokou řadu autorů, nelze příliš rozlišovat rozdíl mezi střechou a sítí jelikož tyto termíny autoři většinou nerozlišují a jelikož střecha nebo zastřešující organizace vykazuje podle již zmíněných skutečností téměř stejné rysy jako formalizovaná síť.

Pro definici **formální zastřešující organizace OOS** použijeme následující tři kritéria:

- Síť nebo střecha je postavená na dlouhodobé spolupráci na sobě vzájemně nezávislých organizací občanské společnosti
- Jedná se o sdružení organizací (členských organizací), nikoli jen jednotlivců - fyzických osob a obvykle to jasně deklaruje ve stanovách nebo jiném dokumentu vyjadřujícím její poslání. (ačkoliv zapojení fyzických osob není vyloučeno, nemělo by dosahovat počtu členských organizací)
- Tato spolupráce je určitým způsobem formalizovaná, organizace má téměř vždy právní formu buď občanského sdružení, nebo zájmové skupiny právnických osob.

2.4.3 Činnosti, cíle a funkce zastřešujících organizací OOS

Každá zastřešující organizace má v době vzniku nějakou představu o svých cílech a funkcích, které bude vykonávat.

---

³⁷ Dohnalová, Marie. 2004. *Antropologie občanské společnosti*. Brno: CERM, str. 85

Podle výsledku výzkumu Terezy Pospíšilové³⁸ se ve většině případu daří vytyčené situace naplňovat, postupem času se u některých organizací cíle upřesňují nebo rozšiřují, nebo se splněním daných cílů uvažuje o změně. Jinými slovy, střechy se splněním původních cílů nekončí, původní cíle se proměňují, rozšiřují a nabalují se cíle nové.

Dohnalová ve své publikaci³⁹ cituje diplomovou práci Jany Zahradníčkové, která rozlišuje tři hlavní cíle (a zároveň i funkce), které se zastřešující organizace snaží svojí existencí a činností naplnit. Jsou to cíle *obecné a specifické, cíle zaměřené na vnější vztahy a cíle směřované ke členům střechy*.

Mezi *obecné a specifické cíle* patří podpora rozvoje občanského sektoru; prezentace, podpora a prosazování společných zájmů občanského sektoru; provádění veřejné kontroly a navrhování legislativních opatření; práce na dlouhodobých koncepcích a podíl na tvorbě politik.

K *cílům zaměřeným na vnější vztahy* patří zprostředkovávání informací z dané oblasti veřejnosti; obhajoba a prosazování a naplňování zájmů a potřeb členů vůči ústředním orgánům státní správy, partnerským organizacím, dárcům a sponzorům v rámci ČR i v zahraničí, koordinace společného postupu členských organizací vůči veřejné správě či jiným strukturám v občanském sektoru; rozvíjení spolupráce s ostatními neziskovými organizacemi – domácími i zahraničními; zvyšování prestiže členů na veřejnosti.

Cíle *směřované ke členům střechy* pak náleží ochrana práv a zájmů členů; podpora činnosti členů a jejich rozvoje; informování, výměna zkušeností a koordinace mezi členskými organizacemi; vytvoření platformy pro diskuse o věcech společného zájmu; zajištění informačních, poradenských a jiných servisních služeb pro členy; posilování vědomí společných hodnot a identity, snižování izolovanosti organizací; napomáhání pospolitosti a poskytování vzájemné podpory mezi členy; přijímání vnitřních pravidel a standardů pro činnost členů, a tím zvyšování kvality činnosti a důvěryhodnosti členů; zprostředkovávání odborné komunikace mezi členy; organizace vzdělávání a odborných akcí, publikační činnost; vytváření podmínek pro zapojení a vstup nových členů.

Funkce a přínosy zastřešujících organizací lze členit různým způsobem. Tereza Pospíšilová rozlišuje činnosti a přínos střech do tří kategorií. Do první spadají *funkce střech pro celý neziskový sektor*:

---

³⁸ Pospíšilová, Tereza. 2005. *Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru v ČR*, str. 18

³⁹ Dohnalová, Marie. 2004. *Antropologie občanské společnosti*. Brno: CERM, str. 85

- Metodická práce v oboru (např. dobrovolnictví, sociální služby)
- Konkrétní služby nejen pro členy (např. pojištění v oblasti práce s dětmi)
- Pořádání seminářů a konferencí v oboru (např. rozvojová spolupráce spotřebitelské a ekologické aktivity)
- Prosazování zájmů NS jako celku (působení v RNNO, výborech EU fondů)
- Organizace akcí pro široké publikum (např. kultura, sport)
- Rozvoj a propagace dané oblasti činnosti
- Poskytování informací (např. knihovna pro neziskový sektor, informace o legislativě)
- Celková osvěta a práce pro společnost (nabádat lidi nějak přemýšlet, povzbuzování k občanským aktivitám).

Funkce střechy pro celý neziskový sektor - Pospíšilová, Tereza. 2005. Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru v ČR. Zpráva z výzkumu

Ve druhé jsou *funkce střech pro veřejnou správu*:

- Připomínkování zákonů
- Příprava odborných analýz, posudků, koncepcí
- Účast ve správním řízení
- Účast v poradních orgánech
- Pořádání konferencí, seminářů, besed, slyšení ve spolupráci s VS
- Pořádání akcí pro VS (jako zakázka)
- Poskytování a rozesílání informací, vedení databází apod.
- Levnější servis v daném oboru
- Osvěta a rozvoj v daném oboru činnosti
- Celkově pozitivní působení na společnost (např. prevence negativních jevů mezi mládeží)

Funkce střechy pro veřejnou správu - Pospíšilová, Tereza. 2005. Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru v ČR. Zpráva z výzkumu

Do třetí kategorie pak řadí funkce vykonávané *pro členy střešní organizace*. Ve svém výzkumu pak výčet funkcí, které mohou zastřešující organizace vykonávat pro své členy předložila jednotlivých střechám i jejich členským organizacím a ti si pak mohli funkce vybrat funkce a seřadit je podle priority.

- Regulační funkce (předpisy, pravidla, standardy, certifikace, etický kodex)
- Informační funkce (informační bulletin, e-maily)
- Výměna zkušeností a sdílení know-how
- Vzdělávací funkce (pořádání školení)
- Odborná pomoc (zpracovávání analýz, odborné poradenství v oblasti legislativy nebo financí)
- Finanční pomoc (zprostředkování přístupu k financím nebo poskytování grantů)
- Aktivní zastupování zájmů a lobování v jednání s veřejnou správou (připomínkování zákonů, práce v poradních komisích)
- Aktivní zastupování zájmů a lobování v jednání s jinými aktéry (vůči firmám, zahraničním institucím, parlamentu, médiím, jiným nestátním neziskovým organizacím)

Funkce střechy vůči svým členům - Pospíšilová, Tereza. 2005. *Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru v ČR. Zpráva z výzkumu*

Výsledné pořadí pak bylo následující: předávání informací, vzdělávání, lobování, lobování s jinými aktéry, výměna zkušeností, odborná pomoc, regulační funkce a na posledním místě fundraising.

Poskytování a předávání informací je hlavní činnost, kterou střechy dle svých představitelů plní pro své členy; mezi třemi prioritními činnostmi uvedlo informování 60 % střech a není žádná, která by tuto roli nezmínila. Není příliš překvapující, že stejnou prioritu má poskytování informací i u členů jednotlivých střech (tento poznatek rovněž vychází z výzkumu). *Informace* jsou také plošně nejčastěji uváděným skutečným přínosem členství v síti.⁴⁰ Dále viz strana 10.

Lobování a zastupování zájmů členů vůči veřejné správě je činnost, která není tak univerzálně sdílena všemi oborovými střechami na které byl výzkum zaměřen především. Z výsledku výzkumu je evidentní, že pro některé střechy je tato role ústřední, ale pro některé střechy je to spíše okrajová záležitost.

⁴⁰ Pospíšilová, Tereza. 2005. *Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru v ČR. Zpráva z výzkumu*, str. 32

Právě *Vystupování vůči veřejné správě a její ovlivňování* je označováno mnoha autorů jako nejčastější funkce sítí nestátních neziskových organizací.

Podle Pospíšilové⁴¹ znamená společné vystupování vůči veřejné správě lobování, ovlivňování legislativy, jednání a partnerství.

Tento argument podporuje také Gajdoš, který rovněž upozorňuje na souvislost mezi vytvářením zastřešujících neziskových organizací a jejich schopností ovlivňovat veřejnou politiku, resp. lobovat. „Neziskové organizace lobují převážně prostřednictvím sítí, do kterých jsou jejich organizace zapojeny, a v těchto sítích jsou lidé, kteří se na lobbying zaměřují.“⁴²

Frič pak rozděluje spolupráci mezi neziskovými organizacemi a veřejnou správou na *pozitivní* a *negativní*. Pozitivní je spolupodílení se na tvorbě návrhů a koncepcí. Negativní spolupráci označuje Frič připomínkování, resp. kritiky návrhů a koncepcí předkládaných veřejnou správou. Podle jeho výzkumu převažuje většinou spolupráce negativní a aktivita většinou vychází ze strany sítí.⁴³

Stejně tak většina těchto autorů uvádí jako důležitou funkci a *rozvíjení oboru neziskové činnosti*. *Rozvíjení oboru činnosti* dané sítě lze definovat jako zkvalitňování služeb, vytváření metodik a zlepšování situací cílových skupin.

Frič⁴⁴ se zabývá obecně vlivem zastřešujících organizací na občanský sektor i na obor, ve kterém působí. Střechy by podle něj měly přispívat k lepší koordinaci a usnadňování komunikace v oblasti neziskových organizací i mimo ní. Dále by měly také posilovat význam neziskového sektoru v občanské společnosti a zvětšovat podíl neziskových organizací na rozhodovacích procesech v jednotlivých regionech, komunitách či oborech; delegovat zástupce do rozhodovacích orgánů státní správy a vybavit je příslušným mandátem; informovat o své činnosti v rámci neziskového sektoru a vyzývat jeho aktéry ke spolupráci; koordinovat akce celonárodního významu; napomáhat konsensu uvnitř neziskového sektoru a mobilizovat ho k podpoře společných zájmů NNO.

Zároveň upozorňuje na fakt, že chce-li být neziskový sektor brán vážně, musí jednat jako společenský aktér. „Schopnost neziskového sektoru jednat jako společenský aktér a partner státu závisí od jeho vnitřních kvalit jako celku, tj. od charakteru a hustoty jeho vnitřních sítí vzájemně propojujících jednotlivé neziskové organizace. Bez společné kolektivní akce

---

⁴¹ Pospíšilová, Tereza. 2005. *Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru v ČR. Zpráva z výzkumu*, str. 32

⁴² Gajdoš, Marek, 2004. *Lobbying neziskových organizací v Evropské unii*. Praha: Magisterská práce, str. 34

⁴³ Frič, Pavol. 2000. *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky*. Praha: AGNES, str. 47

⁴⁴ Frič, Pavol, 2000a. *Strategie rozvoje neziskového sektoru*. Praha: Fórum dárců, str. 62

většího množství neziskových organizací zůstává identita neziskového sektoru fragmentovaná a sektor jako celek nedokáže hrát roli partnera nejen na centrální úrovni, ale i na lokální a regionální úrovni. Základním předpokladem toho, aby se neziskový sektor mohl chovat jako společenský aktér je jeho schopnost koncepčně pracovat na sobě samém, posilovat svůj vnitřní rozvojový potenciál. To znamená, schopnosti koncepčně připravovat, organizovat, facilitovat, koordinovat a moderovat změny uvnitř sebe sama. Jde o dosahování synergického efektu snažení mnoha jednotlivých NO, jejich odvětvových nebo regionálních seskupení, koalic či střešních organizací.⁴⁵

Další pozitivní funkcí zastřešujících aktivit může být *zmenšení rivality mezi jednotlivými neziskovými organizacemi*. Frič uvádí, že: „Nastartovaný proces oborové a regionální integrace pomáhá překonávat nezdravou rivalitu uvnitř jednotlivých oblastí působení neziskových organizací.“⁴⁶

Tento postřeh má zajímavou pointu a to především proto, že ačkoliv se řada organizací obává toho, že vytvoření zastřešujícího subjektu, který si bude brát slovo jako zastupitel celého sektoru, dojde k poškození jeho důležité vlastnosti, kterou je názorová a vůbec celková pestrost, kterou se občanský sektor liší od sektoru státního a díky tomu by různorodost sektoru utrpěla.

Jenže jak uvádí Frič, tak naopak při nesjednoceném hlasu občanského sektoru hrozí tzv. oligarchizace, kdy může v určitých oblastech vyniknout jedna silná organizace, která pak strhává pozornost na sebe a díky své síle si najde cestu k zástupcům veřejné správy a ačkoliv se tak stane bez jakéhokoliv společného konsensu, stane se u veřejné správy mluvčím celého sektoru, což bude mít z „hlediska neziskového sektoru jako celku, kontraproduktivní účinek“⁴⁷ a stane se de facto to, čeho se odpůrci sdružování původně obávali.

Jako příklad uvádí Kadlecová⁴⁸ případ obecně prospěšné společnosti Gender Studies, která byla veřejnou správou a médií vnímána jednu dobu jako jediná organizace působící v oblasti v oblasti rovných příležitostí a docházelo k jejímu upřednostňování před ostatními subjekty, jakými byla třeba pražská pobočka Transparency International, která tím ztrácela možnost i jak se zapojit do veřejné debaty.

---

⁴⁵ Frič, Pavol, Goulli, Rochdi. 2001. *Neziskový sektor v ČR: Výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*. Praha: Eurolex Bohemia, str. 119 - 121

⁴⁶ dtto

⁴⁷ Frič, Pavol, Goulli, Rochdi. 2001. *Neziskový sektor v ČR: Výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*. Praha: Eurolex Bohemia, str.121

⁴⁸ Kadlecová Markéta 2007. *Zapojení českých sítí nestátních neziskových organizací do evropských sítí*. Praha: Diplomová práce, str. 17

Zastřešující aktivity, které sjednocují hlasy jednotlivých organizací na oborové nebo regionální úrovni jsou tudíž dobrou cestou k tomu, jak případné oligarchizaci ze strany jednotlivých organizací čelit a zároveň se v tomto případě jedná o instituce, které nemají ambici mluvit za celý sektor, ale jen za tu část organizací, které jim k tomu svým dobrovolným členstvím dají mandát, takže nehrozí naplnění obav z jedné velké instituce, která bude mluvit za celý sektor.

Mezi další přínosy zastřešujících organizací patří i pomoc při **financování** jednotlivých organizací. Ve zprávě z amerického výzkumu o financování ženských práv⁴⁹ je síťování zmíněno jako jeden z nástrojů získávání finančních prostředků pro celý obor střechy. Zpráva se sice věnuje pouze ženské problematice, ale její závěry lze generalizovat pro celý občanský sektor. Podle autorky je i přes velkou rozdílnost v rámci ženských nestátních neziskových organizací nutné, aby tyto organizace jasně artikulovaly, jak budou mobilizovat finanční prostředky pro celý obor. Je jasné, že některé skupiny nebo jednotlivci mají více příležitostí setkávat se s donory, např. během konferencí. Podle Clark (2005) je zásadní, aby ty organizace, které mají přístup k donorům, vystupovaly v zájmu celého hnutí. Získat peníze je podle Clark snadnější, pokud organizace vystupují jednotně. Zásadní pro úspěch je právě to, aby za tím, kdo mluví s donorem, stálo velké množství organizací.

Zastřešující organizace, nejen ty oborové, mohou pak přispět i k **šíření informací v rámci oboru i celého občanského sektoru.**

Úřady často zprostředkovávají informace pouze střechám, které pak mají informace šířit dál mezi své členy. Frič to nazývá „dvojitý informační krok“. Upozorňuje ale na skutečnost, že veřejná správa nemá povinnost přizvat nestátní neziskové organizace do rozhodovacích procesů a vždy záleží na konkrétních lidech. „Model spolupráce se může lišit úřad od úřadu podle toho, kdo jej právě řídí, nebo rozhoduje o otázkách spojených s aktivitami neziskových organizací.“ Sítě hrají při zprostředkovávání informací zásadní roli, protože je státní správa vnímá jako relevantního partnera.⁵⁰

---

⁴⁹ Clark, Cindy et .al. 2005. Where is the money for women's rights? Assessing resources and the role of donors in the promotion of women's rights and the support of women's rights organizations. An action Research of the Association for Women's Rights Development. Final report, str. 62

⁵⁰ Frič, Pavol. 2000. *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky*. Praha: AGNES, str. 46 - 48

Rovněž Čepelka⁵¹ považuje sítě za zprostředkovatele informací. Podle něj sítě mohou usnadnit komunikaci s představiteli veřejné správy a podnikatelského sektoru, mohou prosazovat zájmy jednotlivých organizací a dále zajistit lepší informovanost a napojení na evropské sítě.

Na závěr výčtu funkcí bych ještě přidal Fričem zmíněný *pocit solidarity*, který sítě poskytují svým členům. Jednotlivé nestátní neziskové organizace zapojené v sítích mohou získat podporu ostatních členských organizací i celé sítě a snáze pak prosadit řešení určité problematiky.⁵²

A jako poslední, neméně důležitou, funkci střešních organizací je třeba uvést jejich možné *zapojování do evropských střešních organizací* a tím i možné ovlivňování evropské politiky či přísun evropských peněz k národním OOS. „Sítování nestátních neziskových organizací do „Evropy“ je v odborné literatuře popisováno jako jakýsi téměř univerzální klíč, který pomůže organizacím při řešení mnoha současných problémů od fundraisingu, přes zisk informací po posílení jejich postavení a zlepšení image.“⁵³

Evropská komise svými politikami podporuje vytváření celoevropských střešních organizací a s těmito organizacemi komunikuje jako se zástupci evropské občanské společnosti a evropského veřejného mínění. Toto úsilí je vedeno snahou zvýšit důvěryhodnost evropských institucí a zapojit do tvorby politik občany. Zároveň je toto případné zapojení další možností k získání informací, zkušeností z daného oboru apod.

Salamona a Anheier⁵⁴ ve své práci z roku 1996 mluví o třetím sektoru jako o „nové globální síle“, která významným způsobem profiluje veřejnou politiku státu blahobytu.“

Aby ovšem tato síla mohla nabýt skutečně globálních rozměrů, neobejde se bez kvalitní infrastruktury, která sektorem prochází. Jedině vzájemná spolupráce jednotlivých aktérů občanské společnosti pak může vybudování této infrastruktury dosáhnout.

2.4.4 Úskalí zastřešujících organizací

Ačkoliv existence zastřešujících organizací je obecně vnímána jako pozitivní jev pro rozvoj občanské sektoru, lze přesto najít místa, kde tyto organizace na problémy se kterými se musí pro svůj další rozvoj vypořádat.

---

⁵¹ Čepelka, Oldřich. 2003. *Průvodce neziskovým sektorem Evropské unie*. Liberec: Omega, str. 127

⁵² Frič, Pavol. 2000. *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky*. Praha: AGNES, str. 80

⁵³ Čepelka, Oldřich. 2003. *Průvodce neziskovým sektorem Evropské unie*. Liberec: Omega

⁵⁴ Salamon, Lester M.; Anheier, Helmut. K. 1996. *The Nonprofit Sector. A New Global Force*. (The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Projekt). Baltimore, Institute for Policy Studies, The Johns Hopkins University. Working Paper No. 21.

Prakticky by se daly tyto problémy rozdělit na problémy *interní*, které se týkají jevů uvnitř organizace a na problémy *externí*, se kterými se zastřešující organizace potýkají v interakcích s ostatními aktéry veřejné sféry.

Jedním z interních problémů je tzv. *homogenizace*⁵⁵ organizací. Podle Powela a DiMaggia⁵⁶ dochází postupně k homogenizaci organizací občanské sféry, které působí ve stejné oblasti. Jednou z příčin této homogenizace je profesionalizace organizací. K profesionalizaci dochází na jedné straně vlivem formálního vzdělávání na univerzitách, které je důležitým zdrojem vyvinutí norem pro organizace. Na druhé straně přispívá k homogenizaci organizací vznik odborných zastřešujících organizací, ve kterých se šíří stejné modely chování a jednání. Tyto organizace jsou jakýmsi motorem pro definici a šíření normativních pravidel organizačního a profesionálního chování. Je pak pochopitelné, že ve chvíli, kdy v rámci působení zastřešujících organizací roste interakce mezi organizacemi členskými, tak se postupně vytvářejí normy v určité oblasti. K homogenizaci dochází i vlivem toho, že organizace, které nejsou příliš úspěšné, napodobují jiné organizace, které považují za úspěšnější. Přijímání podobných pravidel a napodobování úspěšných organizací nemusí být ale vždy efektivnější. To co by mohlo na první pohled vypadat jako pozitivní jev, tedy existence nějakých všemi přijímaných norem a pravidel, totiž může mít v důsledky negativní vliv na různorodost daného oboru nebo i celého sektoru.

Je proto důležité nezapomínat při vytváření norem také na podporu různorodosti organizací a jejich aktivit.

Dalším problémem, který může plynout z profesionalizace, je vedle homogenizace i problém změny chování a odklonění se od původního nastavení v rámci aktivit zastřešujících organizací a v důsledku toho *vzdálení se členským organizacím*. K profesionalizaci dochází, například pokud střecha nahrazuje práci dobrovolníků a nadšenců prací odborníků, kteří mají jiné normy a vzorce chování. Střecha může pod vlivem profesionálů změnit svou sociální strukturu. „Nové formy regulace a kontroly, které se s profesionály objevují, restrukturují také mocenské vztahy mezi aktéry“⁵⁷. V rámci sítí pak může docházet ke vzdálení se reprezentantů sítě členským organizacím a jejich problémům, které by síť měla reprezentovat.

---

⁵⁵ Homogenizace je proces, během něhož se z nestejnorodé skupiny stává stejnorodá.

⁵⁶ Powell, W., W., DiMaggio, P., J.: 1983. *The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organization Fields* American Sociological Review. Vol. 48, str. 152

⁵⁷ Šťovičková Jantulová, Magdalena. 2005. *Analýza procesu profesionalizace v občanském sektoru očima jeho aktérů*. Sociální studia 1/2005. Brno: Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, str. 121

Existence tohoto úskalí samozřejmě neznamená, že by se měly zastřešující organizace vzdát profesionalizace, která je samozřejmě do jisté míry žádoucí. Zástupci sítí a střech by se ale neměli odchylovat od etických principů a cílů, na kterých byly jejich organizace zakládány a nikdy nezapomínat zachování prostoru pro zpětné vazby jejich členských organizací.

Trochu jiným, ale neméně důležitým interním problémem, se kterým se zastřešující organizace potýkají, je **financování**. Jak uvádí Pospíšilová⁵⁸, zastřešování a činnost střech podporuje rozvoj neziskového sektoru v zemi, avšak při financování nevládních organizací je obvykle preferován věcný efekt a přímá práce s cílovou skupinou, zatímco peníze na zastřešovací činnost jako takovou se shání obtížně. Veřejné finance jsou často zaměřeny na udělování dotací „za služby“ nikoli na uznání role střech. Proto se mnohdy stává, že střechy samy předkládají i projekty na služby a tím de facto v grantových řízeních konkurují svým vlastním členským organizacím.

Z vlastních rešerší krajských asociací OOS jsem vyzpovídal, že zde se díky krajským rozpočtům na oblast regionálního rozvoje daří problém financování alespoň částečně řešit, ale nelze s jistotou říci, že se tak děje plošně. A tak tento problém dost často zůstává poměrně obtížně řešitelný a míra aktivity zastřešujících organizací pak stojí pak především na osobním entuziasmu jejich zástupců, kdy se dost často jedná o dobrovolnickou práci.

Nyní se posuňme k problémům definovatelným jako externí. Frič se ve své práci Neziskové organizací a ovlivňování veřejné politiky dostává k problému **centralizace**.⁵⁹ Zastřešující aktivity v neziskovém sektoru jsou v České republice stále zatíženy zkušeností mnoha lidí ze socialistického režimu, kdy bylo centrální řízení povinné. Mnoho z nich vidí například ve sdružování sklon k pragocentrismu, nebo se zkrátka obávají, že díky existenci zastřešujících struktur nebudou mít možnost ovlivňovat věci v oblasti svého zájmu a to podporuje u mnoha lidí nechuť a zároveň vzpomínky na socialistický režim. Skutečnost, že centra sítí jsou většinou v Praze, může vyvolat odpor u regionálních organizací.

Frič dále jako další problém, který komplikuje fungování zastřešujících organizací navenek, **rivalitu** mezi organizacemi občanské společnosti a to hlavně v otázce pozic a vlivu. Velká rivalita se vyskytovala a často stále vyskytuje především mezi novými a starými (tradičními) organizacemi. Frič uvádí příklad z oblasti sociální a zdravotní péče, kde přetrvával spor mezi

---

⁵⁸ Pospíšilová, Tereza. 2005. *Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru v ČR*, str. 42

⁵⁹ Frič, Pavol. 2000. *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky*, str. 85

nástupnickými organizacemi bývalého Svazu invalidů (zdědily jeho majetek) a nově založenými organizacemi v této oblasti, které přístup k majetku nemají. „Nové organizace se nechtějí sdružovat v nástupnických střežových organizacích a zakládají si své vlastní. Střechy vzniklé ze starších organizací pak obviňují ty nové, že svou aktivitou jen zbytečně odčerpávají dotační prostředky a ty nové si zase stěžují na to, že jim ty staré zbytečně „házejí klacky pod nohy“.

Otázka vlivu se pak také týká v případech velkých organizací, které si díky své síle a viditelnosti vystačí k prosazování svých zájmů vůči veřejné správě sami. Veřejná správa je totiž často uznává jako plnohodnotné zástupce občanské sekтору a menším organizacím pak nezbyvá prostor pro vyjádření. Z toho pak často vzniká zbytečná nevraživost těchto velkých organizací vůči organizacím zastřešujícím a místo spolupráce pak většinou převládá absence společné komunikace.

Příznačný je tento problém například v otázce regionálního zastřešování v Praze a Středočeském Kraji. Zde je sice ve srovnání s ostatními regiony České republiky organizovaná občanská společnost na velmi vysoké úrovni, ale zároveň se zde paradoxně jako v jediných dvou oblastech nepodařilo vybudovat fungující krajskou asociaci. Důvody jsou podle vyjádření zástupců občanského sektoru opět především v neochotě velkých organizací vzdát se svého vlivu. Teprve v loňském roce vznikla Společná asociace nestátních neziskových organizací hl .m. Prahy a Středočeského kraje (zkráceně SANNO), ale ta má zatím stále jen 6 zakládajících členů a o svou legitimitu bude muset ještě složitě bojovat.

Jediným doporučením pro zastřešující organizace zde zůstává, aby pokračovaly v konstruktivní práci a posilování členské základny a sítě svých sympatizantů a nechaly své komunikační kanály otevřené. Nikdy totiž není jisté, zda se stanovisko dříve komunikaci nepřístupných velkých organizací nezmění a ze zkušeností některých střech a sítí vyplývá, že se tomu tak opravdu děje.

Problémy mohou vzniknout i na základě způsobu formování zastřešujícího subjektu. Frič uvádí existenci dvou podob **formování sítí**. Jednou je cesta integrace kolem přirozeného lídra, což vede přes aktivitu silné nestátní neziskové organizace, která kolem sebe shromáždí další aktéry. Druhým a daleko častějším procesem je integrace kolem advokačního centra, která začíná nalezením společných zájmů. Rozdíl je v tom, že ve druhém případě nestátní neziskové organizace dopředu počítají s tím, že chtějí zvyšovat svůj vliv na veřejnou politiku, zatímco v prvním případě jde spíše o dobré fungování služeb. Oba způsoby vzniku sítí mohou ale

způsobit problémy. První cesta je kritizována za svou nedemokratičnost. Druhý způsob způsobuje obavy z důvodu oligarchizace a formalismu.⁶⁰

Zároveň může dojít k problému, kdy obavy z přílišné centralizace sítě vedou k extrémnímu *liberalismu*, kdy zástupci zastřešující organizace nechávají svým členům příliš velký prostor pro ovlivňování jejího fungování a dalšího směřování. Tento způsob řízení organizace může vyústit až v neschopnost se na čemkoli dohodnout a cokoli společně dělat. Dalším extrémem je *imperativ reprezentativity*, tedy toho, aby síť reprezentovala co nejvíce organizací z různých úrovní, které pak ale střecha není schopna účinně spravovat. To pak může vést až k jakési rozplizlosti a nevyhraněnosti sítě, kdy se primární stane reprezentativní struktura na úkor činnosti.⁶¹

Největším externím problémem, se kterým se střechy setkávají ve vztahu s ostatními aktéry ať už z občanského sektoru, ale také z veřejné sféry je *nedostatečná legitimita*.

Je to paradoxně důvod, proč většina zastřešujících organizací vzniká. Ovšem založením střechy nebo sítě samozřejmě automaticky legitimita nepřichází.

Střechy většinou vystupují jako zástupci všech organizací v určité oblasti, ale někdy nemusí daný obor či problematiku ve skutečnosti reprezentovat. Vajdová⁶² upozorňuje, že mnoho zastřešujících organizací nemá dostatečně velkou členskou základnu a chybí jim důvěra a respekt ostatních organizací. Přesto se pak tyto zastřešující organizace snaží vystupovat jako mluvčí dané oblasti nebo oboru a jako partneři veřejné správy, což je ostatními organizacemi vnímáno jako nelegitimní. Představitelé veřejné správy pak zas často požadují doklady reprezentativnosti a legitimacy sítí⁶³, ale jasná kritéria pro prokázání těchto vlastností lze těžko určit.

Zástupcům zastřešujících organizací tak opět nezbývá nic jiného než trpělivě budovat svou členskou základnu a cesty k tomu jak přesvědčit veřejnou správu i ostatní zástupce občanského sektoru, že je třeba brát jako adekvátní partnery do společné komunikace.

Z toho pak části vyplývá i poslední úskalí, které bychom měli brát v úvahu. Tím je již několikrát zmiňovaný fakt, že občanský sektor resp. organizace občanské společnosti představují velmi rozmanitou a tím pádem i poměrně roztržštěnou a komplikovanou oblast zájmů a činností jsou přehnaná snahy o jednotné institucionální zastřešení a pokusy o

---

⁶⁰Frič, Pavol. 2000. *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky*, str. 85

⁶¹Frič, Pavol. 2000. *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky*, str.86

⁶²Vajdová, Tereza. 2005. *Česká občanská společnost 2004: po patnácti letech rozvoje*. Brno: CERM, str. 11

⁶³Zahradníčková, Jana. 2005. *Oborové sítě v občanském sektoru v ČR*. Praha: Magisterská práce, str. 60

komplexní normativní zasazení celého sektoru vůči této jeho podstatě spíše kontraproduktivní.

Zastřešující iniciativy jsou pak úspěšnější, pokud probíhají zdola, kdy se jedná o opravdu uvědomělou aktivitu jednotlivých OOS, než když je tato iniciativa prováděna shora nebo direktivní cestou.

Zároveň je třeba, aby si výše zmíněnou důležitost, zachování pestrosti občanského sektoru, uvědomovali i zástupci veřejné správy a pokusili se v této vlastnosti sektoru najít spíše pozitiva. Ti totiž samozřejmě v partnerských jednáních spíše vítají, pokud existuje partner, který pro ně občanský sektor jednotněji zastupuje. Neměli by však tímto zavrhnout i ostatní zástupce sektoru a promyslet jestli vybraným partnerem pokryli opravdu dostatečně všechny zájmy občanské sektoru.

2.4.5 Výzkumy zastřešujících organizací na našem území

V tomto oddíle je na základě u nás provedených výzkumů neziskových organizací a hlavně zastřešujících organizací působících v ČR, popsán vývoj a zaznamenaný stav zastřešujících organizací na našem území.

Frič⁶⁴ provedl v roce 1998 dotazníkové sociologické šetření 1052 nestátních neziskových organizací. Cílem výzkumu bylo reagovat na situaci po roce 1989, kdy prudce vzrostl počet neziskových organizací, což nebylo provázeno adekvátním rozvojem poznání charakteru jejich aktivit a potřeb. Frič se mimo jiné zaměřil i na problematiku síťování. Došel k závěru, že neexistuje dostatečná komunikace v rámci občanského sektoru a nestátní neziskové organizace nemají zájem informovat o své činnosti ostatní organizace a být informovány o jejich činnosti, což je předpokladem pro vytváření sítí. Většinu organizací (58 %) ale zároveň vadila neexistence mezioborové sítě, která by hájila zájmy celého občanského sektoru.

Zahradníčková⁶⁵ ve své práci používá oborovou klasifikaci ICNPO⁶⁶. V rámci svého šetření došla k závěru, že v určitých oblastech neexistuje ani jedna oborová střeška. Podle ní může mít tato skutečnost dvě příčiny. Jedním důvodem je, že v dané oblasti působí nestátní neziskové organizace pouze jako doplněk k existujícím státním neziskovým organizacím, jako

---

⁶⁴ Frič, Pavol. 1998. *Aktivity a potřeby neziskových organizací v ČR. Výsledky kvantitativního sociologického šetření*. Praha: Agnes a ICN, str. 47

⁶⁵ Zahradníčková, Jana. 2005. *Oborové sítě v občanském sektoru v ČR*. Praha: Magisterská práce

⁶⁶ The International Classification of Nonprofit Organizations

je tomu v oblasti zdraví. V tomto případě tedy neexistuje potřeba organizací se sdružovat. Další možností je, že v daných oblastech nestátní neziskové organizace působí, ale jedná se o celostátně působící organizace se sítí vlastních poboček, jako jsou charity či diakonie, a tedy neexistuje potřeba oborového zastřešování. Největší množství známých oborových střech podle pak existuje v oblasti sociálních služeb, kultury a rekreace.

S tématem zastřešujících organizací pracovala ve svém výzkumu Česká občanská společnost 2004: po patnácti letech rozvoje i Tereza Vajdová⁶⁷. Výzkum probíhal od prosince 2003 do listopadu 2004 a byl prvním komplexním a komparativním výzkumem zaměřeným na zmapování občanské společnosti v České republice. Výzkumná zpráva konstatuje, že v České republice existuje asi 80 zastřešujících organizací na regionálním či oborovém základu. Mezi hlavní přínosy těchto střech a sítí patří odborná a technická podpora členů a vytváření společných pravidel.⁶⁸ V České republice neexistují přesné údaje o tom, jak velká část nestátních neziskových organizací je sdružená v zastřešujících organizacích. Na základě výzkumu ale dospěla Vajdová k závěru, že do některé ze zastřešujících organizací je zapojena většina organizací občanské společnosti. Tuto hypotézu potvrzuje skutečnost, že největší množství organizací, navíc s nejpočetnější členskou základnou, existuje v České republice oblastech, které mají oborové zastoupení i na národní úrovni. To se týká organizací sociálních, zaměřených na volný čas mládeže, sport a ochranu životního prostředí. Na druhou stranu zpráva konstatuje, že existují i oblasti, ve kterých tímto způsobem organizace nespolupracují, nebo se jedná o čistě formální kooperaci.⁶⁹

Fungování zastřešujících organizací označila Vajdová za jednu ze slabých stránek české občanské společnosti. Hlavním nedostatkem střech v České republice je jejich malá reprezentativnost. (viz podkapitola Úskalí zastřešujících organizací)

Do budoucna bude vývoj občanské společnosti záviset do velké míry na posílení její struktury, a to hlavně v síťování, spolupráci a komunikaci mezi neziskovými organizacemi. Zastřešující organizace by se v budoucnu měly více podílet na tvorbě legislativy a zastávat při lobování i zájmy malých organizací, které samy tyto aktivity vykonávat nemohou.⁷⁰

---

⁶⁷ Vajdová, Tereza. 2005. *Česká občanská společnost 2004: po patnácti letech rozvoje*. Brno: CERM.

⁶⁸ Vajdová, Tereza. 2005. *Česká občanská společnost 2004: po patnácti letech rozvoje*. Brno: CERM, str. 11

⁶⁹ Dtto, str. 33 - 34

⁷⁰ Dtto, str. 70

Největším realizovaným výzkumem v České republice, speciálně zaměřeným na střešní organizace byl projekt *Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru ČR*, který realizovala Tereza Pospíšilová v roce 2005⁷¹. Výzkum se zakládal na 29 rozhovorech, 80 anketách a diskusních setkání. Obecně se dá říci, že oborové střechy mají až na výjimky právní subjektivitu, obvykle formu občanského sdružení. Jejich členy jsou povětšinou neziskové organizace, ale některé střechy berou jako své členy i příspěvkové a rozpočtové organizace i firmy. Velmi se liší v počtu členů, mají od 4 až po 200 členských organizací. Střechy mají různé zázemí – třetina nemá žádné zaměstnance, třetina má jednoho až dva zaměstnance, více než polovina má majetek do výše 100 tisíc Kč.

Na našem území vznikaly oborové střechy ve dvou vlnách. První vlna proběhla na počátku 90. let a souvisela s transformací řady socialistických centralizovaných organizací na demokratických principech a druhá vlna proběhla v polovině 90. let, kdy šlo o snahu napodobit zahraniční organizace (často bylo příčinou zahraniční know-how či grant) nebo se zapojit do již fungujících zahraničních sítí.

Střechy u nás vznikají s různými cíly, nejčastěji uváděným důvodem vzniku je společné vystupování vůči veřejné správě (lobování, ovlivňování legislativy, jednání, partnerství) a rozvíjení oboru neziskové činnosti (kvalita služeb, metodika, zlepšení stavu cílových skupin).

Nejvíce střech je financováno buď ze zahraničí, nebo z veřejných prostředků. Menší část hradí svou činnost prostřednictvím členských příspěvků, výnosu z vlastního majetku, českých nadací, prodeje služeb, výrobků či od sponzorů. Velká část sítí využívá materiální zázemí svých členských organizací.

Mezi problémy a oblasti, na které se střešní organizace v budoucnu zaměří, bylo zařazeno financování, profesionalizace a spolupráce s veřejnou správou.

Podle představitelů sítí existují dva hlavní modely dlouhodobé udržitelnosti. Jedním modelem je samofinancování formou členských příspěvků, dobrovolné práce a využívání materiálního zázemí svých členských organizací. Další možností je získání veřejných zdrojů.

---

⁷¹ Pospíšilová, Tereza. 2005. *Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru v ČR. Zpráva z výzkumu*

2.4.6 Počátky zastřešujících aktivit na území ČR

Snahy o společný postup organizací občanské společnosti v otázkách rozvoje občanského sektoru můžeme sledovat již od počátků porevolučního budování demokratického státu v Československé republice. Po jejím rozdělení tyto tendence samozřejmě pokračovaly.

Pozorovat je můžeme jak po linii všeoborové, tak na úrovni jednotlivých oborů OOS.

Historickému vývoji oborových střeš v ČR se ve svém výzkumu věnovala Tereza Pospíšilová⁷².

Ta přichází s teorií dvou „boomů“, kdy můžeme pozorovat nejvýraznější posun v zastřešování oborových OOS. První „boom“ byl na samotném počátku 90. let, kdy řada střeš vznikla transformací předrevolučních organizací v kontextu revoluční nálady a rychlých demokratizačních změn. U zastřešujících organizací vzniklých těsně v porevoluční době byla často impulsem snaha po transformaci předrevolučních organizačních struktur. Zánik Národní fronty přinášel některým nově vzniklým organizacím využití finančních prostředků, snaha o demokratizaci původní organizace, nebo oddělení od ní. Další organizace zas vznikaly z důvodu rozdělení společných federativních celků po zániku Československé republiky.

Druhý „boom“ pak přišel v polovině 90. let, kdy vzniká řada zastřešujících organizací vlivem zahraničních modelů a začíná se také objevovat reflexe potřeby být partnerem veřejné správě. Tento impuls ještě sílí u střeš vzniklých v následujících letech a připojuje se k němu potřeba být partnerem organizací na úrovni EU.

Ačkoliv lze i od roku 2000 sledovat dále nově vznikající střešy, co do počtu se to nedá srovnat s počátkem či polovinou 90. let.

Institucionalizaci oborového zastřešování tak můžeme registrovat mnohem dříve než obdobné aktivity v zastřešování mezioborovém. Přesto však můžeme sledovat, že diskuse napříč celým občanským sektorem probíhaly rovněž od začátku devadesátých let.

Příkladem toho jsou všeoborové konference NNO, které v nepravidelných intervalech probíhají od listopadu 89 až do současnosti. Některé z těchto konferencí ještě zmíníme v následujícím textu.

---

⁷² Pospíšilová, Tereza. 2005. *Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru v ČR. Zpráva z výzkum*, str. 16

Koncem 90. let pak konečně začíná být důležitým tématem v oblasti zastřešovacích aktivit také mezioborové síťování OOS v regionech. Jak již jsme zmiňovali v podkapitolách věnovaných principu partnerství a reformě veřejné správy v ČR, probíhaly na našem území v druhé polovině 90. let přípravy na reorganizaci regionální politiky a to jednak v rámci vytváření podmínek pro zapojení se do čerpání prostředků z předvstupních fondů Evropské unie a plnění požadavků, jejichž splnění umožňovalo úspěšné přijetí do EU a jednak pak v rámci vytváření samostatné regionální politiky ČR.

OOS si brzo uvědomily význam probíhajících aktivit a v některých krajích se jim podařilo do plánování částečně zapojit. V této souvislosti pak byla nastolena otázka reprezentativnosti zástupců jednotlivých OOS a rozbíhají se první snahy síťovat OOS v krajích.

Regionální síťování tak představuje zásadní kapitolu v rozvoji zastřešujících aktivit v českém občanském sektoru a důležitým způsobem utvářelo debatu o smyslu a možnostech zastřešování vůbec.

Pospíšilová si ve zprávě z výzkumu oborových zastřešujících organizací (2005) klade otázku⁷³, zda se na úspěšnosti rozvoje regionálního (a celonárodního) zastřešování nepodepsaly snahy najít především reprezentativní struktury pro delegování zástupců OS do důležitých funkcí spíše negativně.

Úvahy o reprezentativnosti zde totiž mohly zastínit jiné pozitivní aspekty zastřešování jako poskytování služeb a servisu členským organizacím. Pospíšilová poukazuje především na fakt, že zatímco oborové organizace fungují poměrně úspěšně i na celorepublikové úrovni, tak celonárodní Asociace NNO (ANNO ČR) stále nefunguje adekvátně a schází ji dynamika a široké přijetí mezi OOS v ČR.

Nad touto otázkou je určitě třeba se dál zamýšlet. Je také třeba brát v úvahu, že výzkum výše zmíněný výzkum oborových střech probíhal v letech 2004 – 2005 a stav na poli regionálních zastřešujících sítí doznal podstatných změn a rovněž v rámci Asociace NNO v ČR se udála řada důležitých změn.

V následujícím oddíle se budeme věnovat právě Asociace NNO v ČR. Nejprve si pojdme přiblížit události, které vzniku Asociace NNO v ČR předcházely a pak se již blíže zaměříme na samotnou Asociaci.

---

⁷³ Pospíšilová, Tereza. 2005. *Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru v ČR. Zpráva z výzkum, str. 7*

2.4.7 Asociace nestátních neziskových organizací v České republice

2.4.7.1 Období před vznikem ANNO ČR

Asociace NNO⁷⁴ v ČR by se dala označit jako následovník Rady neziskových organizací v ČR (RANO ČR).

Ta vznikla jako volná platforma bez právní subjektivity pro spolupráci napříč obory a regiony rozhodnutím V. celostátní všeoborové konference NNO v roce 1997.

Její úkolem bylo především hájení a prosazování společných zájmů OOS. Jejím vznikem pak byla ukončena činnost tehdejší Stálé komise konference nadací a jiných nevládních neziskových organizací (SKK) fungující od počátku devadesátých let. Jak se píše ve zprávě z VI. všeoborové konferenci NNO, její založení bylo spojeno s očekáváním, že "bude důstojným reprezentantem neziskového sektoru a během krátké doby nalezne takovou formu, kde svoji pozici uplatní všechny obory i regiony."

Počáteční fáze fungování RANO, vypadala nadějně a v krátké době bylo regionálními a oborovými konferencemi OOS zvoleno kolem dvaceti zástupců OOS a bylo jasně deklarováno, že RANO je uskupení demokratické a otevřené.

Většina z těchto zástupců se však následovně nebyla schopna z různých důvodů dlouhodobější spolupráci věnovat a aktivita v rámci RANO spíše upadala. Několik málo zástupců se však přesto snažilo splnit zadání, které RANO dostala při svém ustanovení. Tím bylo připravit a uspořádat VI. celostátní všeoborovou konferenci NNO, která měla dát jasnější odpověď na otázku strukturování a síťování občanského sektoru v ČR.

V listopadu 2001 pak proběhla pracovní konference, kde se zástupci RANO a dalších OOS sešli, aby projednali dvě základní otázky. Tou první bylo jak spolupracovat se státní správou na všeoborové úrovni a druhá se obecně zaměřovala na postup v dalším vývoji občanského sektoru u nás. Na základě přijatých závěrů byla pozměněna a dobudována Rada vlády pro nestátní neziskový sektor a byl jí dán nový impuls pro činnost. Dále bylo doporučeno připravit vznik celostátní všeoborové Asociace NNO.

Úkolem RANO pak bylo tyto aktivity sledovat a pokusit se v co nekratší možné době připravit a svolat velkou všeoborovou celostátní konferenci. Byla ustanovena čtrnáctičlenná

---

⁷⁴ [Fórum NNO - Prohlášení RANO](#)

Přípravná skupina, která byla pověřena dopracováním návrhů a dalším jednáním k založení asociace.

Devět členů této skupiny vytvořilo na jaře 2003 Přípravný výbor Asociace NNO, který vyzval neziskové organizace v České republice, aby se staly zakládajícími členy této asociace.

47 nestátních neziskových organizací ze všech krajů České republiky přijalo do konce září 2003 návrh Zakladatelské smlouvy Asociace NNO. Dnem 7. října 2003 byla Asociace NNO registrována Magistrátem hl. m. Prahy jako zájmové sdružení právnických osob pod registračním číslem 389/03.

V pořadí VI. všeoborová konference se pak uskutečnila 2. a 3. listopadu 2003 v prostorách Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Kromě témat financování OOS z veřejných a soukromých zdrojů, zapojení OOS do strukturálních a předvstupních fondů EU se účastníci zaměřili především na otázky spojené s integračními tendencemi mezi českými OOS a na partnerství OOS a veřejné správy při rozvoji občanské společnosti.

Účastníci se shodli, že je třeba věnovat podporu integračním trendům v oblasti českých OOS při vytváření oborové a krajské struktury k prosazování principu partnerství do veřejného života. Zároveň zde byla oficiálně ukončena činnost Rady neziskových organizací v ČR s tím, že na její místo záhy nastoupí Asociace NNO (ANNO) v ČR.⁷⁵

2.4.7.2 Současná podoba Asociace NNO v ČR a popis hlavních činnosti asociace

Jak již bylo výše uvedeno, Asociace nestátních neziskových organizací v České republice je nepodnikatelským zájmovým sdružením právnických osob.

Jejími členy již jsou v současnosti téměř všechny existující krajské všeoborové sítě a některá oborová sdružení, jakož i řada jednotlivých Organizací občanské společnosti.

Prostřednictvím svých členů sdružuje téměř 900 OOS, prosazuje a obhájí však společné zájmy a potřeby celého občanského sektoru, vytváří prostor pro komunikaci a partnerství všech OOS i OOS s ostatními společenskými subjekty (veřejnou správou, parlamentem, zastupitelstvy, podnikateli, odbory, politickými stranami apod.). Asociace NNO zároveň pomáhá svým členům i dalším OOS v adaptaci na podmínky Evropské unie.⁷⁶

---

⁷⁵ [e-INFORMAČNÍ BULLETIN SKOK pro organizace působící v sociální a zdravotně sociální oblasti, říjen - listopad 2003](#)

⁷⁶ <http://www.asociacenno.cz/index.php/anno-v-cr>

Ačkoliv Asociaci ANNO v ČR byla, a jak bylo v rámci komunikace se zástupci některých OOS při přípravě této práce zjištěno, stále je vytykána určitá těžkopádnost, nelze ji upřít, že za deset let od svého založení nevykonala v řadě oblastí občanského sektoru řadu pozitivních věcí, které přispívají k jeho rozvoji.

Základními činnostmi asociace, které vykonává prostřednictvím svých zástupců a pracovních skupin, by se daly označit následující:

- Působení na legislativní procesy, týkající se činnosti OOS
- Pomoc při budování krajských asociací a jejich podpora
- Podpora a rozvoj regionálního i celostátního partnerství OOS a veřejné správy
- Podpora rozvoje občanské společnosti
- Spolupráce se všemi OOS v ČR a zejména se zastřešujícími organizacemi
- Prezentace a prosazování společných zájmů svých členů
- Podpora komunikace mezi OOS navzájem i s ostatními subjekty, zejména se státními orgány
- Pomoc OOS ve využívání fondů EU
- Šíření informací z celého občanského sektoru a to jak mezi OOS, tak mezi obecnou veřejností
- Rozvíjení vztahů českých OOS se zahraničím
- Snaha o posilování členské základny

Z těchto činností teď vybereme několik příkladů, které budou aktivity asociace dobře ilustrovat.

V oblasti ovlivňování legislativy se například asociace podílí na dlouhodobé přípravě zákona o Nestátních neziskových organizacích, nebo se skrze svou pracovní skupinu vyjadřovala k tvorbě návrhu zákona o statusu veřejné prospěšnosti.

Velmi důležitou roli pak asociace hraje při budování krajských asociací. Během celé své dosavadní existence se zástupci asociace účastnili krajských všeoborových konferencí a motivovali OOS v regionech k tvorbě krajských asociací. Tyto asociace jsou pak nyní z velké části členskými organizacemi asociace a společně se pak podílejí na posilování rozvoje OOS v jednotlivých regionech ČR.

S tím pak souvisí i dlouhá jednání se zástupci krajských samospráv, která vyústila v podpis **memoranda**⁷⁷ mezi Asociací krajů ČR a Asociací NNO v ČR k jehož slavnostnímu podepsání došlo dne 11. září 2009.

Memorandum předpokládá rozvoj spolupráce jednotlivých krajů s OOS. Zástupci Asociace NNO projednali s hejtmany návrh Metodického doporučení k uzavírání dohod o partnerství a spolupráci na úrovni krajů. Doporučení uvádí očekávané oblasti spolupráce, předpokládá pověření představitelů kraje, odpovědných za realizaci partnerství, a vytvoření poradních orgánů kraje pro oblast OOS. Zástupci krajských samospráv a OOS v krajích se budou pravidelně setkávat na zasedáních Výboru pro regiony Rady vlády ČR pro NNO.

Toto memorandum pak poskytuje zástupcům krajských asociací mandát k tomu, aby uzavírali v rámci jejich regionální působnosti dohody s krajskou samosprávou o vzájemné spolupráci. Podle posledních zjištěných informací jsou tyto smlouvy podepsány již v osmi krajích.

V rámci posilování rozvoje občanského sektoru se pak asociace podílí na svolávání v dnešní době již pravidelných Všeoborových konferencí NNO v ČR.

Zástupci ANNO v ČR se pravidelně účastní zasedání Rady vlády pro NNO a spolupracují s ní na řadě projektů.

Zástupci asociace se také pravidelně setkávají jak se zástupci státní a veřejné správy (zejména spolupracují s MMR).

Na svých stránkách pak informují OOS i širokou veřejnost o aktuálním dění.

3. Empirická část

3.1 Výzkumná otázka, použitá metodologie a výzkumný vzorek

3.1.1 Výzkumná otázka a související podotázky

V souvislosti se zaměřením práce byla výzkumná otázka zvolena následovně:

- *Je model krajských asociací OOS funkčním a dlouhodobě udržitelným modelem spolupráce mezi organizacemi občanské společnosti a veřejnou správou?*

K zodpovězení této otázky budeme u vybraného vzorku zkoumat následující podotázky:

---

⁷⁷ http://www.asociacenno.cz/index.php/dokumenty/doc_details/106-memorandum-akr-a-asociaci-nno

- *Lze u zkoumané asociace pozorovat zlepšující se spolupráci s veřejnou správou?*

Indikátory pro zodpovězení této otázky pro nás budou vyjádření zástupců asociace, členských organizací a veřejné správy a konkrétní příklady spolupráce získané analýzou dokumentů.

- *Lze označit spolupráci asociace a krajské samosprávy jako nezávislou a kontinuální bez ohledu na personální a politické složení krajských úřadů?*

Opět použijeme analýzu historického vývoje spolupráce a vyjádření zúčastněných aktérů.

- *Uznávají zástupci krajské samosprávy a nečlenských OOS legitimitu asociace jako zástupce občanského sektoru?*

Zde se opět odrazíme z osobního průzkumu mezi výše zmíněnými reprezentanty obou stran.

3.1.2 Použitá metodologie

Výzkumným designem pro tuto práci je případová studie. Kvůli úzkému výběru zkoumaného vzorku jsou zapotřebí kvalitativní metody sběru dat a to bylo hlavním důvodem pro volbu případové studie. Jak uvádí Švaříček a Šed'ová⁷⁸, je „detailní studium jednoho nebo několika případů je tradičně považováno za jeden z možných způsobů, jak porozumět složitým sociálním jevům.“ Výhodou případové studie je fakt, že se při ní dají využít veškeré dostupné metody sběru dat⁷⁹, což je vzhledem k potřebám této práce, kdy bylo třeba použít kvalitativní metody výzkumu jako analýzy dokumentů pro získávání teoretických východisek a zároveň i neformální či polostrukturované rozhovory s vybranými zástupci zainteresovaných stran.

3.2.2 Podrobný popis studie a výzkumný vzorek

Předkládaná studie se skládá ze dvou částí. První část představuje rámcovou rešerši krajských asociací na území ČR. Jelikož v dostupné literatuře nebyla dosud tato oblast podrobněji zkoumána, poslouží tato rešerše k ujasnění základních charakteristik těchto OOS. Na základě těchto charakteristik budeme pracovat v další části studie, která se zaměří na jednu vybranou krajskou asociaci, u které provedeme detailní výzkum.

---

⁷⁸ Švaříček, Roman. Šed'ová, Klára. A kolektiv. 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál. 1. Vydání, str. 96

⁷⁹ Švaříček, Roman. Šed'ová, Klára. A kolektiv. 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál. 1. Vydání, str. 98

Výběr zkoumaného vzorku, Asociace nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje, byl pak odvislý na celkové situaci krajských asociací v ČR. Vzhledem k tomu, že jednotlivé organizace se svým vývojem výrazně liší, a to v rozsahu své působnosti, členské základně a dalších specifikách, byl vybrán případ, který je odbornou terminologií nazýván jako „extrémní“.

Jak uvádí Švaříček a Šedřová⁸⁰ „v těchto šetřeních hledají badatelé takové případy, které buď vykazují u zkoumaných jevů výjimečné charakteristiky a vlastnosti, co se týče síly či intenzity, nebo se jedná o případy vzácné svým výskytem či souborem vlastností.“ Proto byla vybrána asociace, která vykazovala ve většině charakteristik, jako např. doba existence, vybudovaná členská základna anebo úroveň spolupráce s veřejnou správou, nadprůměrné hodnoty. Zkoumaný vzorek pak byl zaštitěn podrobnou analýzou dokumentů ať už interních (vnitřní regule organizace, výroční zprávy, záznamy z jednání orgánu asociace) anebo externích (materiály kraje, členských a ostatních OOS).

Studiem těchto materiálů se pak postupovalo k zodpovězení výzkumných otázek. K tomu byly využity i další výzkumné nástroje především neformální a v několika případech polostrukturované rozhovory se zástupci asociace, kraje, členských a ostatních OOS a jednotlivců z Jihomoravského kraje.

Tento souhrn zdrojů pak umožní vytvořit plnohodnotné pokrytí prostoru pro zodpovězení výzkumných otázek a s nimi potvrzení, nebo vyvrácení k nim přiřazených hypotéz.

3.2 Krajské asociace OOS

V této části nejprve provedeme rešerši jednotlivých krajských asociací OOS v ČR spojenou s popisem jejich základních charakteristik, ze kterých vyvodíme společné rysy a zajímavé souvislosti příznačné pro tento typ regionální zastřešování. Jelikož v předchozím teoretickém shrnutí žádný z citovaných autorů s termínem krajská asociace OOS v souvislosti s dělením zastřešujících organizací OOS nepracoval, bude naším úkolem tento termín definovat.

3.2.1 Souhrn krajských asociací v ČR

Asociace Nevládních Neziskových Aktivit Karlovarského Kraje (ANNA KK)

---

⁸⁰ Švaříček, Roman. Šedřová, Klára. A kolektiv. 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál. 1. Vydání, str. 106

ANNA KK sama sebe popisuje jako otevřené sdružení neziskových organizací, které působí v Karlovarském kraji.⁸¹

Dlouhodobým cílem Asociace je podporovat vzájemnou spolupráci, výměnu zkušeností a pomáhat v rozvoji OOS. Posláním ANNA KK je pak dle samotné asociace „podporovat nestátní neziskové organizace a prosazovat jejich zájmy tak, aby mohly poskytovat kvalitní služby veřejnosti.“

V roce 2011 prošla ANNA KK procesem strategického plánu a následnou restrukturalizací.

V rámci ANNA KK byly zavedeny pracovní skupiny, které se zabývají pojmenováním problémů a hledáním řešení na úrovni kraje. V současnosti se jedná o Pracovní skupinu pro regionální rozvoj, Pracovní skupinu pro životní prostředí, Pracovní skupinu pro děti a mládež a Pracovní skupinu pro fungující rodinu.

Spolupráce s krajem je zaštiťována strategickým partnerstvím uzavřeným v dohodě o spolupráci⁸² s Karlovarským krajem v roce 2010, na jehož základě se má dále rozvíjet aktivní dialog mezi Karlovarským krajem a občanským sektorem.

Základními cíli sdružení jsou zejména:

- spolupodílení se na rozvoji regionu (vznik a podnícení místního partnerství, poskytování služeb pro neziskový sektor a veřejnou správu, poskytování servisu pro neziskové organizace, vzdělávání pracovníků sociálních služeb, posilování dobrovolnictví)
- ovlivňování rozvojových dokumentů kraje i jednotlivých měst a obcí, a dále ovlivňování priorit a řešení problémů regionu (kulaté stoly, diskusní fóra, konference, pracovní skupiny)
- posilování společenské role občanského sektoru (propagační a osvětové akce, kampaně na osvětu a zviditelnění neziskových organizací)

Právní forma: občanské sdružení

Rok vzniku: 2001

Počet členů: 35 členů

Asociace neziskových organizací Ústeckého kraje (ANOUK)

---

⁸¹ <http://www.annakk.cz/cz/o-annakk>

⁸² http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-regiony/dohody/dohoda_karlovarsky_kraj.pdf

ANOÚK je občanské sdružení⁸³, které sdružuje fyzické a právnické osoby působící v občanském sektoru na základě demokracie a dobrovolnosti, nezávisle na politických stranách a hnutích. ANOÚK plně respektuje svrchovanost a samostatnost všech svých členů v souladu s jejich stanovami a není jim žádným způsobem nadřizena.

Asociace se zaměřuje na následující činnosti:

- oblast finančních prostředků pro OOS se zaměřením na EU i dotační politiku státu a kraje
- spolupráci s obcemi, mikroregiony Ústeckého kraje, krajskými orgány
- vzdělávání zástupců neziskových organizací včetně poradenské činnosti
- informování veřejnosti, médií i veřejné správy o činnosti neziskového sektoru
- pořádání kulatých stolů, workshopů, krajských konferencí
- realizaci vlastních projektů (např. provozování)

Činnosti ANOÚK pak probíhají prostřednictvím oborových skupin, které se jednotlivě zaměřují na specificky orientované oblasti neziskového sektoru.

V současnosti fungují v rámci ANOÚK oborové skupiny zaměřené na oblasti:

- Děti, mládež, sport a tělovýchova
- Životní prostředí, ekologie
- Sociální a zdravotní, církve, komunitní, dobrovolnictví
- Vzdělávání, poradenství, mezinárodní aktivity EU, výzkum
- Ochrana kulturních a historických památek
- Strategické dokumenty
- Kultura, umění

Mezi projekty ANOÚK patří provoz Rozvojového centra Brouk, které funguje od roku 2005. K dispozici je nejen členským organizacím, ale i všem ostatním OOS, podnikatelským subjektům, školským zařízením, obcím a jejich svazkům z Ústeckého kraje.

Pro lepší informovanost a poskytování služeb OOS byla vytvořena na konci roku 2002 „síť ANOÚK“, jejímž smyslem je mít v každé obci s rozšířenou působností partnerskou

---

⁸³ http://www.nuts2severozapad.cz/wp-content/uploads/2011/11/9_Jan_Eichler.pdf

organizaci, která by poskytovala služby a informace z ANOÚK neziskovým subjektům ve svém nejbližším okolí.

Zároveň ANOÚK, jako krajská asociace OOS, strategicky spolupracuje s Ústeckým krajem. Ten ji dle citace z jeho vlastních materiálů⁸⁴ považuje „za významného partnera Ústeckého kraje pro komunikaci v oblasti neziskového sektoru.“

V březnu 2010 došlo k podepsání prohlášení⁸⁵ ze setkání mezi hejtmankou Ústeckého kraje a zástupci ANOÚK, kde se obě strany dohodly na budoucím prohlubování vztahů ÚK a ANNO PK v oblasti rozvoje občanského sektoru v Ústeckém kraji.

Právní forma: občanské sdružení

Rok vzniku: 2001

Počet členů: 110

Asociace nestátních neziskových organizací Plzeňského Kraje (ANNO PK)

ANNO PK je občanským sdružením, sítí nestátních neziskových organizací v Plzeňském kraji, která vznikla z potřeby účinně prosazovat a hájit společné zájmy těchto organizací.⁸⁶

Asociace se snaží prezentovat, obhajovat a prosazovat společné zájmy občanského sektoru na celostátní a mezinárodní úrovni.

Mezi hlavní cíle ANNO PK patří:

- zlepšovat postavení OOS ve společnosti
- rozvoj vzájemné komunikace a spolupráce
- vytváření partnerství mezi organizacemi a dalšími iniciativami občanského sektoru s veřejnými institucemi, podniky a soukromými subjekty
- využití aktivního podílu OOS na zájmové a veřejně prospěšné činnosti v místě bydliště, které usilují o zlepšení podmínek života kolem nás, v obci, městě či místním regionu
- aktivní zapojení legitimních zástupců OOS do procesů utváření místních, regionálních a krajských strategických rozvojových programů
- stálý rozvoj a aktivní spolupráce s územními a sektorovými partnery na budování partnerství v rámci projektu Plzeňského kraje - Budování absorpční kapacity

---

⁸⁴ http://www.kr-ustecky.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1670299

⁸⁵ http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-regiony/dohody/dohoda_ustecky_kraj.pdf

⁸⁶ <http://www.annopk.cz/node/14>

V květnu 2010 byla mezi Plzeňským krajem, ANNO PK a dalšími čtyřmi krajskými OOS podepsána Dohoda o spolupráci⁸⁷ na dalším společném rozvoji občanského sektoru v Plzeňském kraji.

Právní forma: občanské sdružení

Rok vzniku: 2008

Počet členů:

Krajská asociace nestátních neziskových organizací Libereckého kraje (ANNOLK)

Asociace je zájmovým sdružením právnických osob sdružujícím nestátní neziskové organizace (tak jak je definují zákony platné v ČR) v Libereckém kraji.

Posláním ANNOLK je „být partnerem institucím Libereckého kraje, zástupcem, pomocníkem a rádcem neziskových organizací všech typů, velikosti a zaměření v kraji.“⁸⁸

Předmětem činnosti ANNOLK je:

- vyjednávání se zástupci veřejné správy a podnikatelského sektoru v oblastech, které určí sami členové prostřednictvím orgánů ANNOLK
- delegování zástupců do orgánů, grémií, pracovních skupin, výborů a komisí, pro něž to orgány ANNOLK budou považovat za vhodné
- zprostředkování informací a zkušeností mezi členskými organizacemi v oblastech, které si určí členové prostřednictvím orgánů ANNOLK
- příprava členů asociace na podmínky vycházející z členství v EU a na pomoc při čerpání finanční zdrojů v rámci EU (poradenství, konzultace, školení, semináře, právní, administrativní, účetní a organizační služby dle dohody)
- informování veřejnosti, veřejné správy, médií a podnikatelského sektoru o OOS a občanském sektoru jako celku
- spolupráce s dalšími partnery v občanském sektoru, zejména prostřednictvím celostátní ANNO ČR (které je ANNOLK zakládajícím členem), ale i s dalšími oborových a regionálními střechemi a sítěmi neziskového sektoru.

V rámci kontinuální spolupráce s Libereckým krajem byla mezi oběma subjekty sepsána tzv. Dohoda o spolupráci⁸⁹ (2010).

---

⁸⁷ http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-regiony/dohody/dohoda_plzensky_kraj.pdf

⁸⁸ http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-regiony/2008/zapis_V-REG_09_17_2010_priloha_9.pdf

Právní forma: zájmové sdružení právnických osob

Rok vzniku: 2002

Počet členů: 61 členů

Asociace NNO Jihočeského kraje (ANNO JČK)

Asociace vznikla jako zájmové sdružení právnických osob v roce 2010 a jako svoje poslání si určila rozvoj spolupráce v rámci občanské sektoru v i v rámci partnerství s krajskou samosprávou.

Hlavní cíle ANNO JČK jsou⁹⁰:

- napomáhat rozvoji občanské společnosti
- společný postup při jednání s orgány státní správy i samosprávy, legislativními orgány a zástupci politických stran
- koordinovat společné zájmy v oblasti finanční, legislativní a informační
- prohlubovat vzájemnou informovanost
- vybudovat informační a poradenský servis pro nestátní neziskové organizace působící v Jihočeském kraji
- společná prezentace vůči veřejnosti a podnikatelskému sektoru
- motivovat členy ANNO JČK ke vzdělání v oblasti zajištění nestátních neziskových organizací

Asociace poměrně úspěšně jednala s krajem o uzavření spolupráce na základě zvýšeného memoranda, ale po výměně politické reprezentace se jednání opět vrátila na začátek.

Podle informací od předsedy sdružení se členská základna brzo rozroste o nové členy z řad oborových střeň.

Právní forma: zájmové sdružení právnických osob

Rok vzniku: 2010

Počet členů: 14

Společná asociace nestátních neziskových organizací hl .m. Prahy a Středočeského kraje (SANNO)

SANNO⁹¹ je zatím poslední vzniklou krajskou asociací u nás. Byla založena v březnu 2012 a zaregistrována jako zájmové sdružení právnických osob dle ustanovení občanského zákoníku.

---

⁸⁹ http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-regiony/dohody/dohoda_liberecky_kraj.pdf

⁹⁰ http://www.annojck.cz/?page_id=74

Jako jediná asociace spojuje organizace z více krajů.

V současnosti se pokouší rozšířit svou členskou základnu a vyzývají OOS se sídlem v Praze nebo Středočeském kraji o zvážení zapojení.

Cíle asociace jsou následující:

- napomáhat rozvoji občanské společnosti;
- společný postup při jednání s orgány státní správy, krajských i místních samospráv, veřejnoprávními institucemi orgány nebo zástupci politických stran;
- koordinovat společné zájmy v oblasti finanční, legislativní i informační;
- prohloubit vzájemnou informovanost mezi členy Asociace, koordinovat jejich aktivity;
- vybudovat postupně informační a poradenský servis pro nestátní neziskové organizace působící v Praze a Středočeském kraji;
- společná prezentace vůči veřejnosti a podnikatelskému sektoru.

Jak již jsme uváděli v podkapitole 2.4.4 v oblasti Prahy a ve Středočeském kraji se dlouho nedařilo regionální mezioborové zastřešování naplňovat. Zároveň je v Praze aktivní velká asociace (ANNO v ČR), do které se již některé Pražské a Středočeské OOS zapojily a o integraci do dalšího obdobného subjektu nemají logicky takový zájem.

Teprve čas ukáže, jestli se zástupcům SANNO podaří postupně legitimizovat asociaci jako partnera pro další OOS a veřejnou správu. V tuto chvíli tomu nic nenasvědčuje, ale od jejího vzniku uplynula teprve krátká doba a tak se situace stále může změnit.

Právní forma: zájmové sdružení právnických osob

Rok vzniku: 2012

Počet členů: 6 členů

Královéhradecké asociace nevládních neziskových organizací (KRASNNO)

Posláním KRASNNO⁹² je vytvářet vhodné podmínky pro činnost neziskových organizací sídlících

či působících v Královéhradeckém kraji, a to zejména podporou rozvoje sociální ekonomiky, budováním sektorového i mezisektorového partnerství, propagací veřejně-prospěšného dobrovolnictví a posilováním občanské participace.

---

⁹¹ <http://www.sanno.cz/>

⁹² <http://www.krasnno.cz/index.php?akce=onas&kod=2&ids=41&table=onas>

Případ KRASNNO je zvláštní v tom, ve své činnosti navazuje na Centrum pro neziskové organizace, které aktivně provozovalo Občanské poradenské středisko v letech 1999-2006.

To za dobu svého fungování uspořádalo 7 regionálních konferencí NNO a řadu odborných seminářů, pracovalo na tvorbě krajské databáze OOS, provozovalo odbornou knihovnu, i poradnu pro OOS.

V letech 2008-2009 se činnost centra omezila pouze na poskytování konzultací v menším rozsahu a vydávání zpravodaje e-Nezištník.

V roce 2009 byla v souvislosti s personálními změnami činnost centra ukončena. Část pracovníků se osamostatnila a nyní pokračuje v rozvoji původní myšlenky pod hlavičkou KRASNNO.

K jejím současným aktivitám patří:

- budování regionální databáze OOS
- průzkum potřeb OOS v Královéhradeckém kraji
- pořádání seminářů a workshopů
- poskytování expertních služeb pro profesionální OOS
- poskytování internetového poradenství pro OOS
- vyhlašování Ceny Křesadlo
- distribuce pravidelného informačního servisu (KRASNNOviny)

V tuto chvíli se činnost asociace zaměřuje na přípravování krajské konference NNO, která by se měla uskutečnit na podzim tohoto roku (2013). Další směřování samotné asociace není v tuto chvíli úplně jasné a funguje spíše na podobné bázi jako předchozí poradenské centrum a členskou základnu i přes původní plány zatím nebuduje.

Proto by se jako jediná ze všech krajských asociací zatím dala označit spíše jako zdrojové centrum než jako střecha či síť.

Právní forma: občanské sdružení

Rok vzniku: 2011

Počet členů: 0

Koalice nevládek Pardubicka (KONEP)

KONEP⁹³ je otevřeným sdružením neziskových organizací, které působí v Pardubickém kraji. Koalice byla založena v roce 2004 jako nástupce neformálního sdružení „Komunitní koalice nestátních neziskových organizací na Pardubicku“, které vyvíjelo činnost od roku 1998.

Dlouhodobým posláním Koalice je podporovat vzájemnou spolupráci, výměnu zkušeností a pomáhat v rozvoji neziskových organizací a zároveň sdružovat nestátní neziskové organizace nepolitického charakteru bez rozdílu zaměření při zachování právní subjektivity jednotlivých členských organizací.

Základní cíle:

- spolupodílení se na rozvoji regionu (vznik a podnícení místního partnerství, poskytování služeb pro neziskový sektor a veřejnou správu, poskytování servisu pro neziskové organizace, vzdělávání pracovníků sociálních služeb, posilování dobrovolnictví)
- ovlivňování rozvojových dokumentů kraje i jednotlivých měst a obcí, ovlivňování priorit a řešení problémů regionu (kulaté stoly, diskusní fóra, konference, pracovní skupiny)
- posilování společenské role občanského sektoru (propagační a osvětové akce, kampaně na osvětu a zviditelnění neziskových organizací)

Koalici finančně podporují Pardubický kraj a Evropská unie.

Dne 22. 11. 2010 podepsaly KONEP a Pardubický kraj prostřednictvím svých statutárních zástupců Dohodu o spolupráci⁹⁴, která předjímá spolupráci a podporu rozvoje občanského sektoru v Pardubickém kraji a KONEP ustanovuje jako zástupce OOS.

Právní forma: občanské sdružení

Rok vzniku: 2004

Počet členů: 21 členů

---

⁹³ <http://www.konep.cz/o-nas.htm>

⁹⁴ http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-regiony/dohody/dohoda_pardubicky_kraj.pdf

Koordinační uskupení zástupců neziskových organizací Vysočiny (KOUS Vysočina)

KOUS Vysočina bylo jako občanské sdružení zaregistrováno v roce 2008, ale zástupci OOS se v tomto regionu začali společně scházet již od roku 1996. Samotný název KOUS vznikl až roce 2002 na třetí krajské konferenci NNO. Do roku pak 2008 existovalo pouze jako neformální sdružení. OOS postupem času rozhodly založit právní subjekt a vykročily vstříc k větší profesionalizaci.

zastupuje občanský sektor v různých institucích a subjektech, kde hájí zájmy a rozvoj NNO.

Cíle:

KOUS usiluje zejména o dobrou spolupráci nejen mezi OOS navzájem, ale i vně svého sektoru. Svou strategií chce dosáhnout svých práv a rovnocenného místa v občanské společnosti. Chce svým přístupem, prací a iniciativami dokázat, že myšlenka NNS není okrajová záležitost, ale důležitá a nezastupitelná součást veřejného života.

Členské OOS z kraje Vysočina jsou podle své působnosti rozděleny do sedmi sekcí:

- sekce organizací seniorů a zdravotně postižených
- sekce sociálně zdravotní
- sekce kultura, umění a památky
- sekce rekreace, tělovýchova a sport
- sekce volný čas dětí a mládeže
- sekce ekologie a životní prostředí
- sekce poradenství, vzdělávání a občanské aktivity

Zástupci sekcí KOUS se schází k pravidelným poradám, kde informují ostatní o dění ve své oblasti, shromažďují požadavky a potřeby ze svých OOS a společně plánují a realizují jejich naplnění.

Krajská konference NNO, která je v ostatních regionech chápána pouze jako setkání zástupců OOS je na kraji Vysočina chápána zároveň nejvyšším orgánem KOUS a dochází, kde k volbě výkonné rady organizace.

Možná i díky tomu mají OOS v kraji Vysočina k této zastřešující organizaci bližší vztah a co se členské základny týče, má ji KOUS Vysočina ve srovnání s ostatními krajskými asociacemi druhou nejpočetnější a v současné době registruje 148 členů.

Kraj Vysočina se také vyznačuje kvalitní spoluprací krajského úřadu s občanským sektorem a na kraji pro zajišťování této spolupráce existuje vyhraněná osoba. KOUS vysočina s Krajem

dlouhodobě spolupracuje a proto není překvapující, že Dohoda o spolupráci⁹⁵ KV a KOUS Vysočina byla podepsána již na začátku roku 2010.

Právní forma: občanské sdružení

Rok vzniku: 2008 (2004)

Počet členů: 148 členů

Unie nestátních neziskových organizací Olomouckého kraje (UNO OK)

UNO OK je zájmové sdružení právnických osob založené 21. ledna 2012, které navazuje na dlouholetou dobrovolného nezávislého sdružení stejného jména bez právní subjektivity.

Posláním UNO OK⁹⁶ je podporovat OOS Olomouckého kraje a jejich zájmy, které jsou v souladu s principy občanské společnosti. Za tím účelem vytváří UNO OK trvalý prostor pro komunikaci mezi svými členy a je platformou pro komunikaci a spolupráci s orgány veřejné správy, podnikatelským sektorem, dalšími neziskovými organizacemi a jinými subjekty.

Předmětem činnosti sdružení je:

- podporovat OOS v Olomouckém kraji, navazovat partnerství, členství a spolupráci
- spolupracovat s veřejnou správou a podnikatelským sektorem
- monitorovat legislativu a politiku zejména v oblastech týkajících se OOS
- aktuálně informovat členy sdružení, získávat finanční prostředky na činnost a na podporu OOS
- vzdělávací a volnočasové aktivity
- propagovat OOS, zejména prostřednictvím organizování konferencí, seminářů, workshopů, výstav, prezentací apod.
- publikační a poradenská činnost
- provádět lobbying
- podílet se na vytváření koncepcí a strategií

UNO OK je strukturováno do jednotlivých sekcí a to buď na regionálním, nebo oborovém původu. Sekce⁹⁷ vznikají na základě partnerství a spolupráce mezi jednotlivými OOS v

---

⁹⁵ http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-regiony/dohody/dohoda_kraj_vysocina.pdf

⁹⁶ <http://www.uno-ok.cz/>

⁹⁷ http://www.uno-ok.cz/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=75&Itemid=2

Olomouckém kraji. Podmínkou pro zřízení sekce je zájem nejméně tří členů UNO OK a posléze je zřizuje svým usnesením předsednictvo unie. To pak vybere ze svých řad zástupce, který bude kontaktní osobou odpovědnou za spolupráci se sekci. Každá sekce pak má povinnost vhodným způsobem informovat předsednictvo o své činnosti, svých aktivitách a jednáních s veřejnou správou (dle možností předem), aktuálním stavu svých členů a o které členy se jedná.

V současné době existují v rámci UNO OK tyto sekce:

- Hasičská sekce
- Olomoucká sekce
- Přerovská sekce
- Prostějovská sekce (PRKNO)
- Dobromysl
- Neziskové organizace sociálních služeb Jeseník
- Sekce pro rodinu
- Sociální sekce
- Šumperská sekce
- Dobrovolnická sekce

Právní forma: zájmové sdružení právnických osob

Rok vzniku: 2012

Počet členů: přibližně 400

Asociace nestátních neziskových organizací Zlínského kraje (ANNOZK)

ANNOZK byla založena jako zájmové sdružení právnických osob v roce 2008 s odkazem na dřívější neformální setkávání některých OOS Zlínského kraje s cílem sjednotit se pro efektivnější komunikaci v rámci občanského sektoru ve Zlínském kraji a taky kvůli vytvoření legitimního partnera pro komunikaci se zástupci státní a veřejné správy.

Cíle:⁹⁸

- napomáhat rozvoji občanské společnosti,
- společný postup při jednání s orgány státní správy i místní samosprávy, legislativními orgány a zástupci politických stran,

---

⁹⁸ <http://www.annozk.cz/>

- koordinovat společné zájmy v oblasti finanční, legislativní i informační,
- prohloubit vzájemnou informovanost mezi členy Asociace, koordinovat jejich aktivity,
- vybudovat informační a poradenský servis pro nestátní neziskové organizace působící ve Zlínském kraji,
- společná prezentace vůči veřejnosti a podnikatelskému sektoru.

Dohoda o vzájemné spolupráci a vytvoření partnerství⁹⁹ byla mezi Krajem a Asociací uzavřena v květnu 2010. Podle obou stran by měla napomoci v rozvoji neziskových organizací, které spontánně vznikají na základě svobodného rozhodnutí občanů, na území Zlínského kraje.

Právní forma: zájmové sdružení právnických osob

Rok vzniku: 2008

Počet členů: 42 členů

Asociace nestátních neziskových organizací Moravskoslezského kraje (ANNO MSK)

Posláním ANNO MSK je budování rovnocenného vztahu mezi OOS a orgány státní správy i místní samosprávy, představiteli politických stran a zástupci podnikatelského sektoru.

ANNO MSK se snaží o koordinaci společných zájmů v oblasti finanční, legislativní a informační a na společném prosazování úprav legislativních norem a společné prezentace neziskového sektoru vůči odborné i laické veřejnosti, médiím a podnikatelskému sektoru.

Mezi cíle asociace patří:

- prosazovat společné zájmy neziskového sektoru na krajské úrovni,
- prosazovat a podporovat rozvoj neziskového sektoru,
- působit na legislativní procesy, týkající se činnosti NNO,
- vytvářet prostor k výměně zkušeností a názorů.

Když bychom citovali zprávu Asociace NNO v ČR¹⁰⁰, tak založení asociace v MSK provázelo ne příliš ochotný přístup většiny OOS. „Ti, kteří to mohou ovlivnit, mají již velmi

⁹⁹ <http://www.kr-zlinsky.cz/dohoda-o-spolupraci-nno-a-zlinskeho-kraje-cl-2103.html>

¹⁰⁰ http://www.asociacenno.cz/index.php/dokumenty/doc_details/294-vyroni-zprava-asociace-nno-2010

dobré vztahy s Krajem a nevidí důvod proč si přidělovat starosti se skutečnou Asociací, když tuto funkci vůči kraji dobře supluje.“

Vznik Asociace NNO MSK se tedy snažil tuto situaci změnit. Problémem však i po cca třech letech, co začala být ANNO MSK aktivní, stále nemá mnoho členů a nepřesvědčila MS kraj k tomu, že již disponuje dostatečnou legitimitou k uzavření Dohody o spolupráci.

Právní forma: zájmové sdružení právnických osob

Rok vzniku: 2009

Počet členů: 17 členů

Zbývá již jen *Asociace nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje (ANNO JMK)*, ale na tu se již zaměříme v rámci následující případové studie podrobněji.

3.2.2 Vyhodnocení rešerše

Co můžeme z předchozího a velmi zběžného souhrnu získat za základní data ke krajským asociacím OOS?

V názvech těchto subjektů ve valné většině převládá označení asociace. Tři výjimky pak představují původně neformální sdružení OOS, které si jen po získání právního statusu nijak nezměnily původní označení.

Druhým znakem asociací je volba právní formy. Tam se jedná v šesti případech o občanská sdružení a v sedmi o zájmová sdružení právnických osob. Důvodů pro rozdílnou volbu může být několik (např. inspirace ANNO v ČR u nově vzniklých asociací), ale přesné vyjádření jednotlivých asociací bohužel nemáme. U ANNO JMK se v rozhovoru s jejími zástupci objevil důvod, že jim označení zájmové sdružení přišlo pro vymezení asociace OOS příhodnější.

Zajímavá je také doba vzniku asociací, kdy by se asociace v tomto ohledu daly rozdělit na dvě početně téměř identické skupiny. U první skupiny potvrzuje výsledek této rešerše výše zmíněný poznatek z výzkumu Terezy Pospíšilové¹⁰¹, že počátek rozvoje regionálního

---

¹⁰¹ Pospíšilová, Tereza. 2005. *Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru v ČR. Zpráva z výzkumu*, str. 7

zastřešování souvisel zejména se vstupem do EU a ustanovením nových krajských samospráv. Doba vznik asociací patřící do této skupiny pak spadá právě do tohoto období (1998 – 2002) a důvody pro jejich vznik by se daly k výše zmíněným souvislostem vztáhnout.

Druhá skupina pak obsahuje asociace, které svůj vznik datují k období mezi lety 2008 – 2012. Zde je pak obtížnější přesně určit, jestli měly události týkající se OOS v této době na vznik zastřešujících subjektů nějaký přímý vliv a pro pojmenování specifických důvodů by byl zapotřebí podrobnější průzkum, který zacílení této studie neobsahoval.

Důležité je také sledovat situaci smluvně ošetřených dohod o spolupráci mezi krajskými asociacemi OOS a jejich příslušnými krajskými úřady. Ze třinácti existujících krajských asociací OOS byly tyto dohody podepsány v osmi případech.

Tyto případy spojuje hned několik charakteristik. Předně je to doba vzniku minimálně dva roky před uzavřením stěžejního Memoranda mezi ANNO v ČR a Asociací Krajů v ČR a členská základna převyšující 35 členů s jednou výjimkou v Koalici nevládek Pardubického kraje (21 členů), která je však na druhou stranu dlouhodobým partnerem Pardubického kraje a důležitým aktérem rozvoje občanského sektoru v Pardubickém kraji, takže dohoda v tomto regionu není nikterak překvapivá.

Pro zbývajících pět asociací je krom jedné výjimky příznačné, že se jedná o organizace s velmi krátkou historií a minimální členskou základnou a jejich legitimita, která by jim umožňovala zastupovat hlas OOS v daných regionech není dostatečná.

Zmíněnou výjimkou je pak Unie neziskových organizací Olomouckého kraje, která má nejpočetnější členskou základnu i dlouhou historii. U jejího případu je však třeba uvést fakt, že se rozhodla pro změnu právní subjektivity teprve v loňském roce a dle vyjádření zástupců UNO OK bude spolupráce s Olomouckým krajem projednávána na plánované všeoborové krajské konferenci OOS, která by měla proběhnout v letošním roce.

Takřka úplná shoda pak mezi všemi asociacemi panuje v cílech vzniku a činnostech. Asociacím tak jde především o:

- napomáhání rozvoji občanské společnosti (občanského sektoru) v daném regionu
- aktivní partnerství s veřejnou správou v oblastech týkajících se OOS a ovlivňování příslušné legislativy
- a poskytování informací a vzdělávání OOS

3.3 Asociace nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje

Tato část je zaměřena na podrobnou analýzu charakteristiky a činností ANNO JMK.

Představíme si jako u ostatních krajských asociací v předchozí rešerši její poslání a činnosti. Popíšeme její vnitřní organizační strukturu, interní vystupování vůči členům a podrobně se zaměříme na činnosti a důležité události, které se udály za dobu její existence. Všechny tyto poznatky pak použijeme v poslední části této kapitoly ve zhodnocení a odpovědích na výzkumnou otázku a podotázky.

Jako zdroje pro získání následujících poznatků byly použity dokumenty z archivu asociace¹⁰² a dva rozhovory, které byly provedeny se zástupci asociace v roce 2011 a 2013.

3.3.1 Představení asociace

Asociace NNO JMK byla založena v roce 1998 jako zájmové sdružení právnických osob.

V době založení organizace fungovala pouze v oblasti města Brno a od toho se také odvíjel původní název - Brněnská asociace nestátních neziskových organizací (BANNO).

Postupem času se členská základna rozšířila daleko za hranice Brna a tak bylo nezbytné název upravit a tak nese od roku 2006 asociace současný název.

Poslání organizace je založeno především na těchto principech:

- Napomáhat rozvoji občanské společnosti
- Budovat rovnocenný vztah s orgány státní správy a samosprávy, s představiteli politických stran a se zástupci podnikatelského sektoru
- Prosazování společných zájmů v oblasti finanční, legislativní a informační
- Provozování informačních a poradenských služeb pro NNO a veřejnost v JMK

Pro názornou ukázkou naplňování těchto čtyř bodů, vybereme ke každému principu příklad z praxe fungování asociace.

Napomáhat rozvoji občanské společnosti

Zástupci ANNO JMK stáli například u zrodu celorepublikové Asociace NNO a nadále působí v jejích strukturách a podílí se na jejích činnostech. Za dobu své existence uspořádala desítky vzdělávacích seminářů a odborných setkávání se zástupci OOS. Zástupkyně asociace je již

---

¹⁰² <http://www.annojmk.cz/Kdo-jsme/Archiv>

několik let členem Výboru pro regiony Rady vlády pro NNO. Asociace se rovněž stará o pravidelné pořádání Krajských všeoborových konferencí NNO a již od roku 2003 se podílí na tvorbě databáze OOS Jihomoravského kraje.

Budovat rovnocenný vztah s orgány státní správy a samosprávy, s představiteli politických stran a se zástupci podnikatelského sektoru

Řada činností ještě zazní níže, ale za jeden z hlavních příkladů spolupráce se dají považovat Podepsané smlouvy o spolupráci s Jihomoravským krajem (podepsána 24. 4. 2010) a se Statutárním městem Brnem (podepsána 21. 10. 2010.). Podepsání těchto smluv považuje asociace za počátky vyšší úrovně partnerské spolupráce a obě měly velký význam pro další činnost ANNO JMK a všech jejích členských organizací.

Prosazování společných zájmů v oblasti finanční, legislativní a informační

Tento princip se začíná naplňovat hlavně účastí zástupců OOS delegovaných asociací v připomínkových a iniciačních orgánech JMK. V současné době se například zástupci z řad asociace i nečlenských OOS mohou účastnit jednání v sedmi komisích Rady JMK jako stálí hosté.

Provozování informačních a poradenských služeb pro NNO a veřejnost v JMK

Asociace již delší dobu poskytuje na svých webových stránkách poradenství ve čtyřech sekcích - účetní, daňové, grantové a právní. Zároveň je možno poradenství individuální a to buď po telefonu a, nebo po sjednané schůzce. Mimo to asociace provozuje informační centrum pro OOS v Brně.

3.3.2 Fungování a vnitřní struktura asociace

3.3.2.1 Orgány ANNO JMK

Orgány asociace vycházejí z definice její právní formy resp. ze zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku a přesné vymezení je pak obsaženo ve stanovách asociace¹⁰³. Jsou jimi valná hromada, výkonný výbor a revizor.

---

¹⁰³ <http://www.annojmk.cz/Kdo-jsme/Stanovy-ANNOJMK>

Valná Hromada

Nejvyšším orgánem asociace je ***valná hromada***, kterou tvoří všichni delegovaní zástupci jednotlivých registrovaných organizací.

Svolává jí výkonný výbor podle potřeby, nejméně však 1x ročně. V dalších případech ji výkonný výbor svolá vždy, když o to požádá nejméně jedna třetina všech členů asociace.

Valná hromada zejména: schvaluje stanovy a rozhoduje o jejich změnách, schvaluje úkoly Asociace pro příslušné období, výroční zprávu asociace, její rozpočet a roční uzávěrku, volí na dobu 2 let členy výkonného výboru a revizora, rozhoduje o zrušení členství v asociaci, rozhoduje o zrušení asociace, rozhoduje o dlouhodobých cílech asociace, schvaluje odvolání člena výkonného výboru, schvaluje interní předpisy asociace a rozhoduje o vytváření samostatných zájmových sekcí v rámci asociace.

O změně stanov a zrušení sdružení rozhoduje valná hromada dvoutřetinovou většinou všech přítomných členů. V ostatních věcech rozhoduje nadpoloviční většinou přítomných členů.

Výkonný výbor

Výkonným orgánem asociace je ***výkonný výbor***, který za svou činnost odpovídá valné hromadě. Počet členů se pohybuje mezi 5 - 11. Řídí činnost asociace mezi zasedáními valné hromady. Svolává ho předseda, v jeho přítomnosti místopředseda a to nejméně 4x ročně. Jeho zasedání se mohou účastnit jednotliví členové i hosté, kteří členy asociace nejsou a kteří osvědčí svůj zájem v řešení konkrétního projednávaného bodu. V případě hlasování mají tito hosté hlas poradní.

Výkonný výbor volí z členů asociace svého předsedu, místopředsedu a tajemníka. Dále koordinuje činnost asociace, zpracovává podklady pro rozhodnutí valné hromady a rozhoduje o přijetí nových členů asociace. V krizových případech, kdy se přes opakované nejméně trojí svolání v průběhu 12 měsíců nesejde usnášenischopná valná hromada, přebírá výkonný výbor její pravomoci.

Předseda a místopředseda výkonného výboru pak zastupují asociaci navenek a jednají jejím jménem a o svém jednání jsou povinni vyčerpávajícím způsobem informovat ostatní členy výkonného výboru. Předseda nebo jím pověřený člen výkonného výboru pak řídí jednání výkonného výboru.

Tajemník odpovídá za hospodaření asociace a za organizační záležitosti.

Revizor

Revizor je kontrolním orgánem asociace, který je volen valnou hromadou asociace na období 2 let a za svou činnost ji pak odpovídá.

Vykonává dohled nad hospodařením asociace a upozorňuje výkonný výbor na zjištěné nedostatky, případně podává návrhy na jejich nápravu.

Kontrolu provádí nejméně 1x ročně a stejnou frekvenci má i podávání zprávy o výsledcích revizí, kterou předkládá valné hromadě.

Personální zajištění provozu asociace

Kromě předsedy, který asociaci zastupuje na veřejnosti, se o fungování asociace starají v současnosti dvě zaměstnankyně na částečný úvazek (pracovnice informačního centra a sekretariátu). Kromě několika osob pracujících v rámci uzavřených dohod na konkrétních projektech pak valná většina aktivit asociace probíhá na dobrovolnické bázi.

Hospodaření asociace

Za hospodaření asociace odpovídá tajemník výkonného výboru.

Hlavní příjmy pro hospodaření asociace pocházejí z rozpočtů územně správních celků (Magistrátu města Brna, Jihomoravského kraje a z jednotlivých úřadů krajských obcí) a to zejména z fondů na podporu regionálního rozvoje.

Dále jsou to zejména tržby z prodaných služeb, které asociace poskytuje, členské příspěvky a dary soukromých nebo právnických osob.

Výdaje asociace jsou pak většinou úměrné příjmům. Nejvíce prostředků asociace vynakládá na organizaci konferencí a seminářů a na mzdové náklady.

3.3.2.2 Členství a popis členské základny

Podmínky členství

Asociace je otevřená všem novým členům, kteří projeví chuť stát se její součástí a splňují následující podmínky:

- Členem asociace mohou být právnické osoby (občanská sdružení, nadace nadační fondy, obecně prospěšné společnosti), které souhlasí se stanovami a cíly sdružení.
- Členy asociace se mohou stát právnické osoby, které jsou samostatně registrovány u příslušného registračního orgánu, mají své sídlo na území JMK a jejich stanovy nejsou v rozporu s cíly a stanovami asociace.

- Členy se mohou stát také nižší články občanských sdružení, které svou aktivitu vyvíjejí na území JMK a stanovy jejich ústředního orgánu nejsou v rozporu s cíli a posláním asociace.

Pravomoci a povinnosti členů

Členství v asociaci vzniká podáním písemné přihlášky výkonnému výboru Asociace.

Každý z členů asociace deleguje jednoho svého zástupce, který je oprávněn jednat jménem právnické osoby, zúčastňovat se valné hromady a je k tomu pověřen statutárním zástupcem příslušného subjektu.

Členové asociace se mohou účastnit všech aktivit směřujících k plnění cílů asociace a volit své zástupce do jejích orgánů. Mají právo být informováni o všech aktivitách, které asociace vyvíjí, vyjadřovat se k nim ve stanovené lhůtě a připomínkovat dokumenty vydávané asociací.

Mohou se obracet na orgány asociace s podněty a stížnostmi a žádat o vyjádření orgánů asociace.

Mezi povinnosti pak patří dodržování stanov asociace, podílení se na plnění jejích cílů, svědomitě vykonávat funkce v orgánech asociace a aktivně se věnovat zviditelňování činnosti a problémů OOS.

Stav členské základny:

Stav členské základny k červnu 2013 čítá 97 členů. K tomuto číslu je nutno dodat, že členy asociace jsou i některé oborové zastřešující organizace OOS a nebo vyšší organizační jednotky organizací jako je např. Junák nebo Sokol, které pod sebou zastřešují další organizace, takže dosah asociace je v tomto kontextu širší.

Oborové zacílení

Sama asociace pak ještě členy dělí podle oborového zacílení, které pak často souvisí s tvorbou pracovních skupin, kterým se ještě budeme věnovat.

Organizace by se daly oborově rozdělit na následující skupiny:

Sociální, Zdravotnictví, Ekologie, Volný čas, Rodina, Děti a mládež, Sport, Vzdělání, Kultura, umění a historie, Ostatní

Sít' kontaktních spolupracovníků

Pro větší provázanost členů byla v roce 2009 vytvořena síť kontaktních spolupracovníků ANNO JMK v bývalých okresech Jihomoravského kraje. Síť funguje v současné době funguje ve spolupráci s Klubem českých turistů a YMCA T. S. v okresech: Blansko, Brno – město, Brno – venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo.

Hlavním úkolem těchto pracovišť je především informovat o ANNO JMK a jejich aktivitách, usnadňovat ANNO JMK jednání o jejich aktivitách a aktivitách jejich členů se státní správou a místní samosprávou. Důležitá je také jejich organizační pomoc při zabezpečování akcí ANNO JMK.

3.3.3 Vývoj asociace a důležité milníky v její historii

Jak již bylo výše zmíněno, organizace byla založena v roce 1998 jako zájmové sdružení právnických osob. Na počátku založení asociace stálo, dle slov předsedy, setkání zástupců brněnských OOS na semináři, který zařadilo CpKP, kde se mluvilo o budoucnosti zastřešování jihomoravských OOS. Původní návrh, který představitelé CpKP předdeslali, bylo neformální setkávání. To se ale nesesetkalo s pochopením všech zástupců OOS a deset organizací se tehdy spojilo a založilo již výše zmíněnou ***Brněnskou asociaci nevládních neziskových organizací***.

Pro volbu právní formy zájmového sdružení se zástupci rozhodli především proto, že více odpovídala charakteru a poslání asociace.

V následujících letech pak pracovala asociace především na budování členské základny a vybudování a provozu ***Informačního a poradenského centra*** pro brněnské OOS a veřejnost.

BANNO v roce 1999 započalo s organizováním tzv. ***BANNOFÓR***, tematických setkávání OOS, kde se probíraly nejpálčivější otázky a problémy občanského sektoru a kam si pořadatelé zvali odborníky a zástupce veřejné správy, aby s nimi probírali budoucnost rozvoje občanského sektoru v Jihomoravském kraji. Tradice těchto setkávání pokračuje dodnes.

V roce 2000 se zástupci BANNO spolu s několika dalšími brněnskými OOS snažili připomínkovat program ***Strategie pro Brno***, což byl jeden z prvních pokusů o partnerskou spolupráci s veřejnou správou.

V těchto aktivitách BANNO pokračovalo i po vzniku Krajské samosprávy.

Jednou z přelomových událostí ve spolupráci s krajem se pak v roce 2005 stalo **smluvní přijetí BANNO jako partnera při zajišťování realizace projektu „Zvyšování projektové absorpční kapacity Jihomoravského kraje“**, kde spolu s ostatními partnery (veřejná správa, podnikatelské subjekty, veřejné instituce) zastupovala zájmy občanského sektoru.

Projekt byl vytvořen v rámci Společného Operačního Regionálního Programu (SROP) a byl zaměřený na Rozvoj lidských zdrojů v regionu v období 2005 - 2007.

Jeho cílem bylo zvýšit schopnost subjektů na území JMK absorbovat prostředky z regionálních, národních a evropských zdrojů a příprava dostatečného množství kvalitních projektů pro následující programovací období EU 2007-2013.

Výsledkem pak mělo být navýšení kvalifikace a zaměstnanosti obyvatel, množství podnikatelských aktivit na území kraje a zlepšení komunikačního systému.

Aktivita BANNO jako partnera spočívala především v připomínkování a hodnocení výstupů z projektu, spoluprací při zajišťování a zprostředkovávání kontaktů s cílovou skupinou a definování jejích potřeb. Dále pak spolupracovala při zpracování návrhu a následného akčního plánu na zvýšení absorpční kapacity kraje pro období 2007 – 2013 a na vytvoření krajských strategických materiálů. Roli partnera v tomto projektu pak BANNO (od roku 2006 ANNO JMK) hrála po celou dobu jeho konání.

V roce 2006 měla asociace už 80 členů z celého kraje a rozhodla se ke **změně názvu**, který by její rozsah lépe charakterizoval.

V tomto roce se např. zástupce asociace setkali s ministrem financí a asociace také spolupřátala veřejné slyšení v senátu, kde se tematizovalo partnerství veřejné správy a OOS. Ve výroční zprávě v tomto roce předseda asociace zmiňuje, že ze strany zástupců veřejné správy se objevuje čím dál více žádostí o konzultace, na které zástupci asociace pomalu přestávají mít kapacitu.

V roce 2007 byla asociace přizvána k připomínkování materiálů ROP Jihovýchod, zejména pasáží, které se dotýkaly budoucích možných aktivit OOS v programovacím období 2007-2013.

Předseda ANNO JMK byl pak jmenován členem Monitorovacího výboru ROP Jihovýchod, což bylo dle jeho slov potvrzením významu asociace jako respektovaného partnera Jihomoravského kraje pro oblast občanského sektoru.

V roce 2008 se asociaci podařilo získat dotaci od Jihomoravského kraje na realizaci projektu „**Posílení informačních a organizačních kapacit ANNO JMK**“. Jehož cílem bylo zvýšení projektové absorpční kapacity OOS působících v Jihomoravském kraji při získávání podpor z programů, které budou vytvořeny v novém programovacím období 2007 - 2013.

Postupně rostlo zapojování zástupců asociace jako partnerů veřejné správy. Asociace měla od tohoto roku členy ve výběrové komisi grantových projektů podávaných v rámci oblasti Mezinárodní spolupráce OPLZZ, v Monitorovacím výboru Regionálního operačního programu Jihovýchod, v Monitorovacím výboru Česko-Rakouské spolupráce a také ve Výběrové komisi JMK pro výběr projektů OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Situace se nezměnila ani po podzimních krajských volbách.

V roce 2009 se započalo jednání s JMK o uzavření Dohody o spolupráci asociace a JMK.

Kromě toho se stala asociace **hlavním aktérem v řešení problému financování neformálního vzdělávání**. V návrhu rozpočtu JMK na rok 2010 se totiž výrazně omezila podpora OOS zabývající se neformální výchovou, mimoškolní výchovou a volným časem dětí a mládeže. Členské OOS, kterých se tyto negativní důsledky týkaly, začaly vést společná jednání, která vedla až k sestavení poradní skupiny jmenované Výborem ANNO JMK. V rámci této skupiny pak probíhala řada jednání se zástupci krajské samosprávy, jejichž výsledkem byl nakonec příslib zástupců JMK, že kraj tuto kapitolu rozpočtu navýší, s ohledem na stávající krizové období, počátkem roku 2010. Což se také stalo.

Další úspěch znamenalo jmenování předsedy ANNO JMK jako zástupce občanského sektoru do poradního orgán hejtmána JMK – MOZEK.

A zejména první **přizvání zástupců OOS do krajských komisí Rady JMK**, konkrétně do komise Investiční a majetkové, Organizační a legislativní, Pro sport, mládež a volný čas a do komise pro Sociální věci a rodinu. Zástupci, kteří byli vybráni na Regionální konferenci NNO pořádané asociací, měli v komisích status stálých hostů.

Rok 2010 se nesl ve znamení setkávání zástupců OOS a politiků u tzv. kulatých stolů, které asociace pořádala proto, aby se kandidáti politických stran kandidujících ve volbách do parlamentu a v doplňujících senátních volbách, vyjadřovali k otázkám týkajících se občanského sektoru.

Ke stěžejním událostem pak patřilo výše zmíněné *podepsání dohod o spolupráci* ANNO JMK s Jihomoravským krajem (24. 4. 2010) a se Statutárním městem Brnem (21. 10. 2010.).

Podepsání těchto dohod nezměnil

V roce 2011 se započaly přípravy na nové programové období a asociace se jako partner do příprav zapojila zejména v připomínkových řízeních.

V roce 2012 byla *asociace přizvána k přípravě a projednávání Strategie JMK 2020*, do které se poprvé promítli konkrétní záměry a potřeby OOS pro jmenované období.

Asociace *zpracovala projekt kritérií pro víceleté financování OOS dětí* a mládeže pro Radu pro rozvoj lidských zdrojů JMK a na základě rozhodnutí Rady JMK se tento materiál v roce 2013 bude zpracovávat a měl by se promítnout do rozpočtu pro rok 2014.

Po krajských volbách proběhla další Všeoborová konference NNO, kde *byli zvoleni zástupci (stálí hosté) do nově utvořených komisí Rady JMK*. Tentokrát se jedná o zapojení do Komise pro Zdravotnictví, Komise pro sport, mládež a volný čas, Komise pro sociální věci a rodinu, Komise regionálního rozvoje, Komise pro kulturu a památkovou péči, Komise venkova, zemědělství a životního prostředí, Komise pro výchovu a vzdělávání, Komise legislativní a Komise organizační a majetkové.

Asociace pak od letošního roku na svých stránkách zveřejňuje informace, které zástupci z komisí přinášejí.

Zástupci *v devíti komisích* jsou oproti původnímu zapojení do čtyř komisí výrazný posun.

V letošním roce se asociace soustředí na přípravu OOS na novou legislativu spojenou se zákonem o statusu veřejné prospěšnosti. Především poradenstvím a pořádáním seminářů.

Po dlouhém vyčkávání byli zástupci státní správy, zejména pod tlakem zástupců EU, nuceni na konci roku 2012 urychleně oslovit zástupce občanského sektoru k partnerství v jednotlivých Řídících orgánech Operačních programů na období 2014 – 2020. ANNO JMK se podílelo na výběru zástupců do těchto ŘO uspořádáním krajského výběrového řízení a v pracovní skupině, kterou administruje Asociace NNO v ČR zasedá také několik zástupců z členských OOS ANNO JMK.

3.4 Zhodnocení empirické části

V tuto chvíli se vrátíme k výzkumným otázkám a postupně je budeme ověřovat s předešlými poznatky z případové studie. Začneme u tří podotázek a postupně se propracujeme až k otázce hlavní.

- *Uznávají zástupci krajské samosprávy a nečlenských OOS legitimitu asociace jako zástupce občanského sektoru?*

Pohled na legitimitu asociace ze strany krajské můžeme poměrně snadno získat už z předchozí rešerše, kde nám podepsání Dohody o spolupráci¹⁰⁴ mezi ANNO JMK a Jihomoravským krajem dává poměrně jasnou zprávu. Náměstek hejtmana JMK Mgr. Václav Božek, CSc. pak v rozhovoru uvedl, že spolupráce mezi asociací a JMK pro něj naplňuje principy partnerství mezi státem a občanským sektorem.

Dotazovaní zástupci nečlenských organizací pak odpovídali poněkud opatrněji, resp. se dělili na ty, které se o partnerství OOS a Kraje příliš nezajímají a existenci asociace nevnímají nijak zásadně a na ty, kteří status asociace uznávají, ale na druhou stranu dodávají, že by se mělo dbát na to, aby asociace zastupovala občanský sektor svědomitě.

Zde je zmiňován případ, který reflektovala i samotná asociace, kdy byla asociace uvedena jako spolupracující subjekt v novém návrhu na financování kultury v Magistrátem města Brna, který byl OOS z kulturní oblasti tvrdě kritizován. Sama asociace se brání, že v tomto případě se však ke koncepci neměla možnost nijak vyjádřit a její jméno tam bylo uvedeno spíše pro okrasu. Zástupci některých OOS ji to však mají stále za zlé.

Celkově však nebyla legitimita asociace jako adekvátního partnera veřejné správy nikým zpochybněna.

- *Lze označit spolupráci asociace a krajské samosprávy jako nezávislou a kontinuální bez ohledu na personální a politické složení krajských úřadů?*

Z obecného pohledu na kontinuální vývoj spolupráce ANNO JMK s Jihomoravským krajem, tak jak jsme ho zachytili v předchozím šetření, by se odpověď na tuto otázku dala hodnotit

---

¹⁰⁴ <http://www.annojmk.cz/content/download/2997/16933/version/1/file/SMLOUVA-JmK.pdf>

spíše pozitivně. Ovšem je záhodno dodat, že pro stoprocentně jistou odpověď nemáme dostatečnou zkušenost.

Zatímco v prvním období existence kraje, kdy vládla v JMK s velkou převahou Občanská demokratická strana se spolupráce asociace s krajem teprve formovala, tak v období uzavření strategických dokumentů už měla na kraji převahu spíše Česká strana sociálně demokratická. V obou těchto období sice převládal spíše pozitivní přístup, ale jak uvádějí sami zástupci asociace, stojí za tímto přístupem hlavně dobré osobní vztahy s jednotlivými zástupci krajské samosprávy než jasně stranicky definovaná stanoviska. A tak nikde není zaručeno, že při personální výměně nedojde k jistému ochladnutí vztahů.

Aktivní přístup k politikům, který ANNO JMK po celou dobu své existence praktikuje především tematickými setkáváními u tzv. kulatých stolů, má však zřetelně pozitivní dopad v tom, že mohou politici s asociací opakovaně přijít do styku a to jim pak v případě jejich zvolení do exekutivních funkcí usnadní hledání případného partnera ze strany občanského sektoru. Asociace pak může z navázání těchto kontaktů profitovat.

- ***Lze u zkoumané asociace pozorovat zlepšující se spolupráci s veřejnou správou?***

Odpověď na tuto otázku je z výše uvedených poznatků poměrně jednoznačná. Bylo by poměrně zajímavé sledovat, zda asociaci nastolený trend vydrží a jestli nelze v budoucnu očekávat spíše stagnaci ve chvíli, kdy bude hlas OOS, které mají díky zapojení v různých připomínkových řízeních a krajských komisích sílit do té míry, že to bude zástupcům veřejné správy nepříjemné. Pokud se však nastolený trend stane samozřejmostí, bude to pro rozvoj občanské společnosti pozitivním východiskem.

- ***Je model krajských asociací OOS funkčním a dlouhodobě udržitelným modelem spolupráce mezi organizacemi občanské společnosti a veřejnou správou?***

Hlavní otázku tohoto výzkumu řadíme nakonec hlavně proto, že odpovědi na předchozí podotázky měly k jejímu zodpovězení výrazně přispět.

Pokud bychom měli zhodnotit současný stav věcí, tak se po patnácti letech existence, v případě ANNO JMK zdá, že model který představuje, vykazuje zřetelné předpoklady udržitelnosti.

Na základě získaných poznatků by se vzájemná spolupráce kraje a asociace, podpořená podepsanými Dohodami o spolupráci a spokojenou členskou základnou asociace (jak vyšlo z komunikace se zástupci členských organizací), dala zároveň označit jako funkční.

Každý rok se Asociace zapojuje do nových připomínkových jednání a na pozitivním příkladu řešení problému s nedostatečným financováním v oblasti neformálního vzdělávání, by se dalo dokázat, že asociace zdařile plní roli prostředníků mezi OOS a veřejnou správou.

Z komunikace se zástupci asociace i z názorů náměstka hejtmana Boška je však zřejmé, že současná pozitivní situace vychází především z osobního přístupu a zápalu zástupců asociace. Otázkou tedy zůstává, nakolik by se situace změnila, pokud by se personální zastoupení asociace vyměnilo. To by nám ovšem podhalil až výzkum provedený ve větším časovém odstupu od těchto zatím neproběhlých skutečností.

4. Závěr

Dá se říct, že v situaci, kdy orgány veřejné či státní správy potřebují, například pro dodržování pravidel čerpání peněz z fondů EU, zástupce občanského sektoru jako nezbytného partnera, je existence typu organizace, jakým je zkoumaná krajská asociace, pro zástupce státních orgánů velkou výhodou. Nemusí ztrácet čas složitým hledáním partnerů a ze zkušenosti ví, že se mohou na takovou instituci v případě potřeby kdykoliv obrátit.

Takový přístup pak samozřejmě pozitivně rezonuje i u zástupců těchto institucí, protože jsme stále v době, kdy se vlastní iniciativa ze strany státu, směrem k občanskému sektoru, nestala běžnou věcí.

Přesto je třeba zdůraznit, že pouhé podepsání smluv o partnerství často nemusí nic znamenat a pozitiva to nijak nezaručuje.

ANNO JMK by se dala označit jako funkční a efektivní model zastřešující organizace, která výrazně a dlouhodobě ovlivňuje situaci a postavení OOS ve svém regionu.

I když funguje již delší dobu a operuje s poměrně velkou členskou základnou, vidíme u ní neustálý vývoj a zatím nic nenasvědčuje tomu, že se by se tato situace, měla výrazně měnit.

Přesto je dobré mít na paměti zmíněná úskalí, která mohou existenci zastřešujících organizací negativně ovlivňovat.

Vzdálení se členským organizacím nebo přílišná centralizace a podceňování dobrého vlivu rozmanitosti názorů, který je pro OOS typický, to jsou jen z některých hrozeb, které se mohou u rostoucích zastřešujících organizací objevit a které z nich časem mohou udělat neobratného dinosaura, který svým neefektivním jednáním, může rozvoji občanského sektoru spíše uškodit.

Jak už zaznělo ve zhodnocení výzkumných otázek, je třeba také dbát na to, aby se dobrá praxe vycházející z entusiastického jednání, uchovávala v určité standardizované podobě, která zůstane, i když se původci této dobré praxe nahradí novými tvářemi.

Fakt jestli se tak děje v případě námi zkoumané krajské asociace, by nám přineslo až zkoumání stavu situace v delším období, provázeným několikanásobným vystřídáním zástupců na obou stranách. A tato situace v tuto chvíli ještě nenastala, což je dobré minimálně rozvoj občanského sektoru v Jihomoravském kraji.

5. Seznam použité literatury a zdrojů

1. Centrum pro Komunitní práci. 2003. Analýza spolupráce NNO a veřejné správy na tvorbě krajských rozvojových dokumentů, případně dalších dokumentů relevantních pro EU. Přerov
2. Clark, Cindy et .al. 2005. Where is the money for women's rights? Assessing resources and the role of donors in the promotion of women's rights and the support of women's rights organizations. An action Research of the Association for Women's Rights Development. Final report
3. Čepelka, Oldřich. 2003. Průvodce neziskovým sektorem Evropské unie. Liberec: Omega
4. Dohnalová, Marie. 2004. Antropologie občanské společnosti. Brno: CERM
5. Frič, Pavol, 2000a. Strategie rozvoje neziskového sektoru. Praha: Fórum dárců
6. Frič, Pavol, Goulli, Rochdi. 2001. Neziskový sektor v ČR: Výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University. Praha: Eurolex Bohemia
7. Frič, Pavol. 1998. Aktivity a potřeby neziskových organizací v ČR. Výsledky kvantitativního sociologického šetření. Praha: Agnes a ICN
8. Frič, Pavol. 2000. Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky. Praha: AGNES
9. Gajdoš, Marek, 2004. Lobbying neziskových organizací v Evropské unii. Praha: Magisterská práce
10. Havlíček, Jan. 2008. *Střeškové organizace a asociace v občanském sektoru na celorepublikové úrovni - Střešní organizace ve vztahu k veřejné správě*. Praha: Bakalářská práce
11. Kadlecová Markéta 2007. Zapojení českých sítí nestátních neziskových organizací do evropských sítí. Praha: Diplomová práce
12. Koudelka, Zdeněk 2001. Obce a kraje. Praha: Linde, a.s.
13. National Council for Voluntary Organisations (Národní rada dobrovolných organizací) je britská celonárodní střecha.
14. Navrátil, Zdeněk. 2010. Občanský sektor v kraji Vysočina a modely spolupráce mezi OOS a krajem Vysočina. Praha: Magisterská práce
15. Pospíšilová, Tereza. 2005. Oborové zastřešující organizace v občanském sektoru v ČR. Zpráva z výzkumu, Praha

16. POTĚŠIL, Lukáš. 2007. Územní reforma veřejné správy a územní členění státu. In DNY VEŘEJNÉHO PRÁVA
17. POTŮČEK, MARTIN. 1997. Nejen trh: Role trhu, státu a občanského sektoru v proměnách české společnosti. 1. vyd. Praha: Slon
18. POTŮČEK, Martin. 2005. Veřejná politika. 1. vyd. Praha: Slon
19. Powell, W., W., DiMaggio, P., J.: 1983. The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organization Fields American Sociological Review. Vol. 48
20. Sadílková, Anna. 2011. Vývoj krajského zřízení v ČR: popis vývoje a současného stavu krajského zřízení v ČR. Pardubice: Bakalářská práce
21. Salamon, L.M. et al. 1999. The Nonprofit Sector: For What and for Whom? Baltimore: Johns Hopkins University
22. Salamon, Lester M. a Helmut K. Anheier 1997. Defining the Non-Profit Sector: A Cross-National Analysis. Manchester: Manchester University Press.
23. SALAMON, Lester M., ANHEIER, Helmut K. 1996. Nonprofit Sector: A New Global Force. 1st edition. Baltimore : The Johns Hopkins Institute for Policy
24. Salamon, Lester M.; Anheier, Helmut. K. 1996. The Nonprofit Sector. A New Global Force. (The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Projekt). Baltimore, Institute for Policy Studies, The Johns Hopkins University. Working Paper No. 21.
25. SKOVAJSA, Marek a kol. 2010. Občanský sektor, Organizovaná občanská společnost v české republice. Praha: Portál
26. SKOVAJSA, Marek a kol. 2010. Občanský sektor. Organizovaná občanská společnost v české republice. Praha: Portál
27. Slabý, Tomáš, 2012. Implementace principu partnerství na regionální úrovni v ČR. Brno: Bakalářská práce
28. Škarabelová, Simona. 2005. Definice neziskového sektoru (Sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS). Brno: CVNS.
29. Šťovíčková Jantulová, Magdalena. 2005. Analýza procesu profesionalizace v občanském sektoru očima jeho aktérů. Sociální studia 1/2005. Brno: Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně
30. Švaříček, Roman. Šedřová, Klára. A kolektiv. 2007. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách Praha: Portál. 1. Vydání
31. Vajdová, Tereza. 2005. Česká občanská společnost 2004: po patnácti letech rozvoje. Brno: CERM

Zákony:

Zákon č. 129/2000 sb., o krajích a zákon č. 131/2000 sb., o hlavním městě Praze

Zákon č. 347/1997 Sb., Ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně

Internetové zdroje:

[e-INFORMAČNÍ BULLETIN SKOK pro organizace působící v sociální a zdravotně sociální oblasti, říjen - listopad 2003](#)

[Fórum NNO - Prohlášení RANO](#)

<http://verejna-sprava.blogspot.cz/2011/05/14-pojem-verejna-sprava.html>

<http://www.annakk.cz/cz/o-annakk>

http://www.anojck.cz/?page_id=74

<http://www.anojmk.cz/Kdo-jsme/Archiv>

<http://www.anojmk.cz/content/download/2997/16933/version/1/file/SMLOUVA-JmK.pdf>

<http://www.anojmk.cz/Kdo-jsme/Stanovy-ANNOJMK>

<http://www.annopk.cz/node/14>

<http://www.annozk.cz/>

<http://www.asociacenno.cz/index.php/anno-v-cr>

http://www.asociacenno.cz/index.php/dokumenty/doc_details/106-memorandum-akr-a-asociaci-nno

http://www.asociacenno.cz/index.php/dokumenty/doc_details/294-vyroni-zprava-asociace-nno-2010

<http://www.cpkp.cz/regiony/index.php?id=27581>

http://www.cpkp.cz/regiony/index.php?s=file_download&id=595

<http://www.konep.cz/o-nas.htm>

<http://www.krasno.cz/index.php?akce=onas&kod=2&ids=41&table=onas>

[http://www.kr-](http://www.kr-
ustecky.cz/VismoOnline)

[ustecky.cz/VismoOnline/ActionScripts/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1670299](http://www.kr-ustecky.cz/VismoOnline/ActionScripts/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1670299)

<http://www.kr-zlinsky.cz/dohoda-o-spolupraci-nno-a-zlinskeho-kraje-cl-2103.html>

http://www.martinpotucek.cz/index.php?option=com_rubberdoc&view=doc&id=264&format=raw

http://www.nuts2severozapad.cz/wp-content/uploads/2011/11/9_Jan_Eichler.pdf

<http://www.sanno.cz/>

http://www.sfteam.eu/index.php?s=file_download&id=32

<http://www.uno-ok.cz/>

http://www.uno-ok.cz/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=75&Itemid=2

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-regiony/2008/zapis_V-REG_09_17_2010_priloha_9.pdf

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-regiony/dohody/dohoda_karlovarsky_kraj.pdf

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-regiony/dohody/dohoda_ustecky_kraj.pdf

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-regiony/dohody/dohoda_plzensky_kraj.pdf

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-regiony/dohody/dohoda_liberecky_kraj.pdf

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-regiony/dohody/dohoda_pardubicky_kraj.pdf

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/vybor-pro-regiony/dohody/dohoda_kraj_vysocina.pdf

Rozhovory:

Rozhovor 1. Předseda Jaromír Hron a Ing. Helena Najbrtová ANNO JMK, duben 2011, rozhovor vedl Bc. Jan Havlíček

Rozhovor 2. Ing. Helena Najbrtová ANNO JMK, květen 2013, rozhovor vedl Bc. Jan Havlíček

ANNO JMK, 6, 64, 65, 66, 67, 68, 71, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 83
 Asociace nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje, 6, 50, 64, 66
 Asociace nestátních neziskových organizací Moravskoslezského kraje, 63
 Asociace nestátních neziskových organizací Plzeňského Kraje, 54
 Asociace nestátních neziskových organizací Zlínského kraje, 62
 Asociace Nevládních Neziskových Aktivit Karlovarského Kraje, 51
 Asociace neziskových organizací Ústeckého kraje, 52
 Asociace NNO Jihočeského kraje, 55
 BANNNO, 67, 72, 73
 centralizace, 37, 38, 79
 CpKP, 21, 22, 23, 72
 Evropská komise, 34
 evropské sítě, 34
 Evropské Unie
     Evropská Unie, 9
 financování, 36
 formální zastřešující organizace, 27
 formování sítí, 38
 homogenizace, 35, 36
 Koalice nevládek Pardubicka, 58
 Kooperativní modely, 16
 Koordinační uskupení zástupců neziskových organizací Vysočiny, 60
 Krajská asociace nestátních neziskových organizací Libereckého kraje, 54
 Krajská samospráva
     Krajské samosprávy, 5, 10
 krajské asociace
     krajská asociace, 8, 2, 79
 Krajské asociace, 1, 6, 51
 Královéhradecké asociace nevládních neziskových organizací, 57
 legitimita
     legitimitu, 26, 39, 66, 76
 lobbování, 30, 31, 41
 memoranda, 48, 56
 Model sociálního původu, 14
 MOZEK, 74
 občanské společnosti
     občanská společnost, 1, 5, 8, 9, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 17, 18, 20, 23, 24, 25, 27, 28, 31, 34, 35, 37, 39, 41, 42, 46, 47, 49, 56, 60, 61, 63, 66, 67, 77, 80
 občanský sektor, 5, 9, 2, 3, 4, 15, 31, 32, 33, 39, 60, 76
 Občanství
     Občan, 3
 OOS, 5, 6, 8, 2, 4, 5, 6, 7, 14, 15, 16, 17, 18, 25, 26, 27, 28, 34, 36, 39, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80
 Organizace občanské společnosti
     OOS, 5, 4, 23
 partnerství, 5, 6, 8, 9, 2, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 31, 42, 43, 46, 47, 48, 52, 54, 55, 57, 59, 61, 62, 63, 66, 73, 75, 76, 78, 81
 případová studie, 9, 49
 Rada kraje, 12
 Rada vlády pro nestátní neziskové organizace, 5, 17
 Rada vlády pro NNO
     RVNNO, 4
 Rady neziskových organizací v ČR
     RANO, 45, 46
 regionální rozvoj, 9, 51
 Regiony soudržnosti, 5, 13
 reprezentativnost, 41
 rivalitu, 32, 37
 SANNO, 38, 56, 57
 síť, 25, 26, 27, 36, 38, 53, 58, 71
 stát, 9, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16, 19, 20, 70
 Strukturálně-operacionální definice, 5
 střecha, 25, 26, 27, 36, 38, 40, 58, 80
 umbrella organisation, 26
 Unie nestátních neziskových organizací Olomouckého kraje, 61
 Úskalí zastřešujících organizací, 6, 35, 41
 Valná Hromada, 68
 Veřejná správa, 5, 8, 9, 10, 37
 Výkonný výbor, 69
 zastřešování, 9, 36, 37, 40, 43, 44, 51, 57, 65, 72
 zastřešující organizace, 6, 8, 9, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 35, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 65, 71, 79, 80
 Zastřešující organizace, 6, 25, 33, 41
 Zastupitelstvo kraje, 12
 zdrojové centrum, 25, 58

Bc. Jan Havlíček (*1982) je jedním z rekordmanů, co se délky studia na FHS UK týče.

K občanskému sektoru má vřelý vztah a jako dobrovolník i zaměstnanec prošel již několika organizacemi občanské společnosti a stále ho to nepřestalo bavit.

Ve volném čase rád chodí podél říčních toků a hledá domovy chlupatých nutrií. Ale má rád i ostatní zvířátka, svoji maminku, jídlo a anglickou klubovou kopanou.